Stichting van de Arbeid

VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN OVER HET JAAR 1987

juli 1988

Bezuidenhoutseweg 60, 2594 AW 's-Gravenhage, Telefoon 070-499577, Telefax 070-832535

Het Bestuur van de Stichting van de Arbeid bestaat uit:

10 vertegenwoordigers van de centrale werkgeversorganisaties
en
10 vertegenwoordigers van de centrale werknemersorganisaties.

Het Bestuur van de Stichting van de Arbeid is als volgt samengesteld:

Werkgevers		**Zetels**
Verbond van Nederlandse Ondernemingen	(VNO)	4
Nederlands Christelijk Werkgeversverbond	(NCW)	2
Koninklijk Nederlands Ondernemersverbond	(KNOV)	2
Nederlands Christelijk Ondernemersverbond	(NCOV)	1
Koninklijk Nederlands Landbouw Comité	(KNLC)	]
Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond	(KNBTB)	] 1
Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond	(NCBTB)	]

Werknemers		
Federatie Nederlandse Vakbeweging	(FNV)	7
Christelijk Nationaal Vakverbond	(CNV)	2
Vakcentrale voor Middelbaar en Hoger Personeel	(MHP)	1

Het Bestuur heeft 2 voorzitters:

- de heer mr. C.J.A. van Lede (voorzitter VNO)
- de heer J. Stekelenburg (voorzitter FNV)

INHOUD

	Blz.
Inleiding	4
Bestuur, commissies en werkgroepen	5
Verslag van werkzaamheden	6
Samenstelling van het Bestuur, commissies en werkgroepen	38

INLEIDING

Ook in het jaar 1987, waarover in dit verslag wordt gerapporteerd, werd - zoals de laatste jaren het geval is - over een veelheid van onderwerpen overleg gevoerd in de Stichting van de Arbeid.

Deze activiteiten vonden plaats in het kader van een twintigtal commissies en werkgroepen, waarvoor door het secretariaat ruim 100 vergaderingen werden voorbereid.

In het verslagjaar werden onder meer de gezamenlijke inspanningsverplichtingen van kabinet en sociale partners van eerdere jaren ten aanzien van scholing, bestrijding jeugdwerkloosheid, langdurige werkloosheid en verbetering werkloosheidscijfers, bevestigd.

Met betrekking tot het in de Stichting gevoerde overleg kan in het algemeen worden opgemerkt, dat - hoewel er zoals uit het verslag blijkt in enkele gevallen geen overeenstemming over een bepaald vraagstuk kon worden bereikt - de discussies worden gekenmerkt door een zakelijke en constructieve sfeer.

BESTUUR, COMMISSIES EN WERKGROEPEN VAN DE STICHTING VAN DE ARBEID IN 1987

Bestuur
Voorzittersoverleg
Looncommissie
- Werkgroep Algemeen Verbindendverklaring
- Werkgroep Deeltijdarbeid
- Werkgroep Flexibele Arbeidsrelaties
- Werkgroep Gefacilieerde Bedrijfsspaarregelingen
- Werkgroep Herverdeling van Arbeid
- Werkgroep Minimumjeugdloon
- Werkgroep Openbaarheid Inkomens
- Werkgroep Premiedifferentiatie
- Werkgroep Vervroegde Uittreding
- Werkgroep Werkingssfeer Minimumloon

Commissie Buitenlandse Werknemers
Commissie Fiscale Aangelegenheden
- Werkgroep Bruteringsmethodiek
- Werkgroep Pensioeneffecten

Commissie Onderwijsaangelegenheden
Commissie Pensioenen
- Werkgroep FVP

Commissie Sociaal Beleid
Commissie Sociale Verzekering
- Werkgroep Bijdrage Financiering
- Werkgroep GAK/GMD
- Subwerkgroep GAK/GMD
- Werkgroep Volksgezondheid
- Werkgroep WAGW
- Werkgroep Ziektewet

Commissie Uitlening Arbeidskrachten
Commissie Vakantiespreiding
Commissie Werktijden

Tevens is het secretariaat betrokken bij het Bestuur Fonds Voorheffing Pensioenverzekering

Secretariaat

mr. H.P. Engel	: secretaris
mevr. J.E. Burghout	: secretaresse
mr. D. van de Kamp	: adjunct-secretaris
drs. W.J. Kroes	: wetenschappelijk medewerker
mevr. C.M.F. Grim	: notuliste

VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN VAN DE STICHTING VAN DE ARBEID IN 1987

BESTUUR

Gedurende het verslagjaar werden - zoals uit de in het verslag vermelde werkzaamheden van de verschillende commissies en werkgroepen blijkt - vele adviezen, nota's, procedurevoorstellen en dergelijke volgens de gebruikelijke schriftelijke werkwijze door het Bestuur afgehandeld.

Voorts vonden besprekingen plaats met het kabinet op 2 mei en 18 september, gevolgd door een afrondend overleg op 22 september tussen het kabinet en de voorzitters van de centrale organisaties van werkgevers en van werknemers.
Zie hierna "Overleg met het kabinet".

VOORZITTERSOVERLEG

In de verslagperiode is het Voorzittersoverleg niet in vergadering bijeengeweest.

OVERLEG MET HET KABINET

In het op 2 juni gehouden overleg met het kabinet werd vastgesteld, dat de aanbevelingen en afspraken die in de Stichting van de Arbeid en in het tripartiete overleg de afgelopen jaren zijn gemaakt, van grote betekenis zijn geweest en nog steeds van belang zijn.

Belangrijke punten van zorg vormen echter de loonkostenontwikkeling, die een bedreiging kan betekenen van de bereikte verbetering van de concurrentie- en rendementsposities, alsmede de te geringe daling van de werkloosheid gekenmerkt door een groot aantal langdurig werklozen met een laag opleidingsniveau.

Voor de komende jaren zouden de inspanningen dan ook gericht moeten zijn op een beheerste loonkostenontwikkeling met daarbij de nadruk op het maken van afspraken en het treffen van maatregelen ter verruiming van de werkloosheid. Instrumenten daartoe vormen onder andere herverdeling van werk, bevorderen van deeltijdarbeid, jeugdwerkplannen en scholing van werkenden en werklozen.

Belangrijk resultaat van dat overleg was de conclusie, in het kader van de eerder gedane aanbeveling en de op 2 mei 1986 gemaakte afspraken, de beleidsinspanningen vast te houden en zodanig te intensiveren. In dit verband zouden de werkgroepen, die in mei 1986 rapporten hebben uitgebracht, hun activiteiten in tripartiete samenstelling hervatten met betrekking tot de

onderwerpen scholing, jeugdwerkloosheid, langdurige werkloosheid en werkloosheidscijfers, en in het najaar rapporteren.

Op 18 september vond wederom overleg plaats tussen een delegatie van het kabinet en de Stichting van de Arbeid.
In dit gesprek werd onder meer door het kabinet een nadere toelichting gegeven op de begroting voor 1988, waarvan een aantal punten in een tevoren toegezonden brief van 15 september was neergelegd.

Het verdere overleg in deze bijeenkomst leidde niet tot een nieuw akkoord over het te voeren sociaal-economisch beleid. Enerzijds omdat een aantal beleidsvoornemens, die in het akkoord van eind 1982 waren vastgelegd onverkort gehandhaafd bleven, anderzijds omdat over bepaalde voornemens, zoals lastenverlichting, ombuigingen minimumloon en dergelijke er verschillen van mening bleven bestaan.

De wenselijkheid van een beheerste loonkostenontwikkeling werd wel onderschreven en het overleg in de eerdergenoemde tripartiete werkgroepen zou doorgang moeten vinden vanuit het uitgangspunt, dat specifiek beleid en een intelligente herverdeling van werk hand in hand gaan met een beheerste loonkostenontwikkeling.

Aansluitend aan deze bijeenkomst vond op 22 september een nader overleg plaats tussen de voorzitters van de centrale organisaties en het kabinet, waarin werd vastgesteld dat er geen behoefte bestond aan een nieuw akkoord.

De rapporten van de werkgroepen, die aan de verschillende organisaties werden voorgelegd, vormden de inzet te komen tot aanbevelingen aan de decentrale niveaus en van de concrete uitwerking van het arbeidsvoorzieningsbeleid.
Beoogd werd hiermee een impuls te geven aan cao-afspraken, die hun concrete vertaling zouden vinden op ondernemingsniveau, zodat de werkloosheid effectief bestreden zou worden door middel van een gedecentraliseerd arbeidsvoorwaardenbeleid.

LOONCOMMISSIE

Gedurende de verslagperiode is de Looncommissie veertienmaal in vergadering bijeen geweest.
De activiteiten hebben zich voornamelijk gericht op een viertal taakgebieden:

- het bespreken van de actuele stand van zaken met betrekking tot het sociaal-economische overleg op centraal niveau;
- de advisering over algemeen verbindendverklaring van bepalingen van cao's;
- de coördinatie van de werkzaamheden en het overleg over een aantal onderwerpen in werkgroepen van de Looncommissie;
- het bespreken van diverse onderwerpen en adviesaanvragen op arbeidsvoorwaardelijk terrein, alsmede de voorbereiding van de besluitvorming door het Bestuur over de wijze van behandeling van diverse adviesaanvragen aan de Stichting gericht.

1. Sociaal-economisch overleg op centraal niveau

Gedurende de verslagperiode is in het kader van de Looncommissie een aantal malen diepgaand gesproken over de actuele stand van zaken in het sociaal-economisch overleg op centraal niveau. Dit ter voorbereiding op het Voorjaars- en Najaarsoverleg met het kabinet.
Zo is een extra vergadering in april gewijd aan de betekenis van de Stichtingsaanbevelingen uit 1982, 1984, 1985 en 1986, voor de toekomst, mede in het licht van het toen naderende Voorjaarsoverleg 1987.

Verder is in het kader van de Looncommissie coördinerend overleg gevoerd ten behoeve van het overleg in de vier tripartiete werkgroepen, welke op basis van de conclusies van het Voorjaarsoverleg van 2 juni 1987 gedurende de zomermaanden van het verslagjaar intensief hebben vergaderd. Het gaat hierbij om de tripartiete werkgroepen Scholing, Jeugdwerkloosheid, Moeilijk Plaatsbare Werklozen en Werkloosheidscijfers.
Deze werkgroepen, zij het niet alle in een tripartiete samenstelling, waren ook reeds in 1986 actief geweest. Hoewel de rapporten van deze werkgroepen, gebundeld onder de titel "Samen voor werk", zeker effect hebben gehad, moest anderzijds worden vastgesteld dat de problematiek op deze terreinen nog geenszins tot een volledige oplossing is gebracht.
Dit was reden voor het kabinet en de sociale partners om in het overleg van 2 juni 1987 te besluiten dat deze werkgroepen, nu alle in tripartiete samenstelling, wederom aan de slag te laten gaan, gericht op het uitbrengen van een viertal rapportages. Voor elk van de werkgroepen werd een aantal thema's geformuleerd, waaraan in ieder geval aandacht zou moeten worden besteed.

Het overleg in de genoemde vier tripartiete werkgroepen is in eerste aanleg niet zo voortvarend verlopen als was gehoopt, hetgeen ertoe heeft geleid dat ondanks de vele inspanningen het niet mogelijk bleek de rapportages gereed te krijgen vóór het

Najaarsoverleg met het kabinet op 18 september.
In dit overleg kon wel een tussenbalans worden opgemaakt. Mede op basis van de totstandkoming in dit Najaarsoverleg van een gemeenschappelijke verklaring kon het overleg in de vier werkgroepen spoedig daarna worden afgerond.

Het Bestuur en het kabinet hebben vervolgens de Looncommissie en enkele vertegenwoordigers van de overheid verzocht in een gezamenlijke vergadering met de voorzitters van de werkgroepen de rapporten definitief vast te stellen, hetgeen op 17 november is geschied.
Hoewel op een enkel onderdeel sprake is van een verschil van opvatting, geven alle rapporten een nadere aanduiding voor mogelijke oplossingen. Hierbij geldt, evenals in 1986, dat concretisering van de aanbevelingen in bedrijfstakken en ondernemingen moet plaatsvinden.
De rapporten zijn inmiddels gebundeld in een publikatie van de Stichting onder de titel "Samen voor werk 2".

2. Algemeen verbindendverklaring

Een groot aantal adviesaanvragen over algemeen verbindendverklaring (21) is aan de Looncommissie voorgelegd. Het gaat hierbij uitsluitend om verzoeken van cao-partijen om algemeen verbindendverklaring (avv), waartegen een of meer bezwaarschriften zijn ingediend. In het geval geen bezwaarschriften worden ingediend, geldt de afspraak dat dergelijke verzoeken van cao-partijen geacht worden door de Stichting te worden ondersteund.

Op verzoek, veelal van een of meerdere indieners van een bezwaarschrift, heeft de Looncommissie gedurende de verslagperiode een vijftal hoorzittingen belegd. Het ging hierbij om de navolgende zaken:

- het verzoek om avv van de bepalingen van de cao voor de werknemers in het Scheeps-, Industrieel-, en Technisch Onderhoud, waartegen een bezwaarschrift was ingediend door de werkgeversorganisaties in het Schildersbedrijf (hoorzitting op 6 mei 1987);
- het verzoek om avv van de bepalingen van de cao voor het Bankbedrijf met als bezwaarde de Swiss Bank Corporation (hoorzitting op 3 juni 1987);
- het verzoek om avv van de bepalingen van de cao voor de Bandenbranche (hoorzitting op verzoek van Michelin op 18 augustus 1987);
- het verzoek om avv van de bepalingen van de Horeca-cao, waartegen de cateringbedrijven verenigd in de VENECA bezwaar hadden gemaakt (hoorzitting op 18 augustus 1987).

3. Diverse onderwerpen

a. Vervroegde uittreding

In de maand december startte de Looncommissie aan de hand van een door het secretariaat opgestelde gespreksnotitie een open overleg over de VUT-problematiek op langere termijn in verband met demografische ontwikkelingen. Dit overleg was aangekondigd in het bij brief van 5 februari 1987 aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgebrachte advies over de Vervroegde Uittreding.

Over een aantal onderwerpen betreffende toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot de VUT, met name gelet op de demografische ontwikkelingen en de daaruit voortvloeiende kostenproblematiek, zou een nader open overleg in de Looncommissie plaatsvinden.
In dit verband zouden ook enkele resterende onderwerpen, welke in de adviesaanvrage van 14 maart 1985 aan de Stichting waren voorgelegd en waarover in de brief van 5 februari 1987 nog geen uitgekristalliseerde standpuntbepaling kon worden opgenomen, worden betrokken. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- Het uittredingscriterium.
  Is het wenselijk om als uittredingscriterium naast de leeftijd ook het aantal dienstjaren te laten gelden?
  Vanuit de Tweede Kamer is hier in een motie op aangedrongen.

- De uittredingsleeftijd.
  Vanwege de dalende tendens van de uittredingsleeftijd richting 60 jaar, is de vraag gesteld of daarmee niet een grens zal zijn bereikt, mede gelet op de verhouding actieven/niet-actieven.

- De mogelijkheid van flexibele pensionering.
  Hierbij wordt gedacht aan de mogelijkheid dat op den duur de VUT-regelingen worden vervangen door vormen van flexibele pensionering, eventueel in combinatie met deeltijd-pensionering (Zweedse systeem).

Voorts is aangekondigd dat naast de genoemde onderwerpen ook de problematiek van de zogenoemde 'VUT-breuk' in het open overleg aan de orde zal worden gesteld.

Indien de resultaten van het genoemde nadere open overleg in het kader van de Looncommissie daartoe aanleiding geven, is in de brief van 5 februari 1987 toegezegd de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid daarover te informeren.

b. Minimumjeugdloon

Bij brief van 3 juli 1987 ontving de Stichting van de Arbeid een adviesaanvrage van de minister van Sociale Zaken en Werk-

gelegenheid over het beleidsvoornemen om bij algemene maatregel van bestuur te bepalen, dat de thans geldende wettelijke minimumjeugdloongarantie voor 15- tot en met 17-jarigen komt te vervallen. Dit beleidsvoornemen sluit aan bij de gedachte die het vorige kabinet reeds heeft geopperd in een brief aan de SER van 27 januari 1984 en bij het standpunt van een deel van de SER in het SER-advies van 31 mei 1985 inzake een aantal aspecten van de wettelijke minimumloonregeling.

De adviesaanvrage, alsmede de overwegingen welke daaraan ten grondslag liggen, zijn in de Looncommissie van de Stichting van de Arbeid besproken, waarna de commissie bij brief van 4 september 1987 aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een verdeelde standpuntbepaling van het Bestuur kenbaar maakte.

De werkgeversvertegenwoordigers in het Bestuur adviseerden de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het wettelijk minimumjeugdloon voor 15- tot en met 17-jarigen af te schaffen per 1 januari 1988.

De werkgeversvertegenwoordigers constateerden dat het voornemen van het kabinet om het wettelijk minimumjeugdloon voor 15- tot en met 17-jarigen af te schaffen, aan zou sluiten bij de opvattingen, die deze vertegenwoordigers hebben neergelegd in het advies van de SER over de wettelijke minimumloonregeling d.d. 31 mei 1985. In het kader van een meer fundamentele evaluatie van de werking van de wettelijke minimumloonregeling, mede in relatie tot de werkgelegenheidsdoelstelling, hadden deze leden in dat advies reeds gesteld dat "een afschaffing van de wettelijke minimumjeugdlonen voor de allerlaagste leeftijdscategorieën (15 tot en met 17 jaar) in ieder geval alleszins aanvaardbaar zou zijn om daarmee de toetreding van deze categorieën tot de arbeidsmarkt te bevorderen".

De werkgeversvertegenwoordigers constateerden voorts met instemming dat ook de minister zich in zijn adviesaanvrage met name door deze overweging heeft laten leiden. Het was voor deze vertegenwoordigers evident dat de arbeidsmarktkansen van de, gelukkig relatief beperkte, groep van 16-en 17-jarigen die geen onderwijs meer volgen, inderdaad beperkt zijn door de combinatie van een laag opleidingsniveau en het bovendien vaak voortijdig verlaten van de school. Tevens zou met deze maatregel worden bereikt dat naar de betreffende jongeren toe het belang wordt onderstreept van het vervolgen c.q. afronden van hun schoolopleiding.

De vertegenwoordigers van de centrale werknemersorganisaties FNV en CNV wezen de door het kabinet voorgestelde afschaffing van het minimumjeugdloon voor 15- tot en met 17-jarigen volledig af. Deze vertegenwoordigers stelden er geenszins van overtuigd te zijn dat een afschaffing van het minimumjeugdloon voor deze categorie zou leiden tot vergroting van de kansen op de arbeidsmarkt.
De door het kabinet voorgestelde afschaffing van het minimumjeugdloon zou het kabinet bovendien op een onterechte wijze

willen laten doorwerken naar de toch al zwakke sociale zekerheidspositie voor deze jongeren.
Bovendien wenste het kabinet voor deze groep de duur van de werkloosheidsuitkering voor gedeeltelijk arbeidsongeschikt geworden werknemers van 15 tot en met 17 jaar met maar liefst één jaar in te korten.
Voorts zou het kabinet de minimumbescherming gedurende de eerste zes ziekteweken willen beperken, zodat gedurende de eerste zes ziekteweken van het toch al verlaagde inkomen liefst 30% verloren zou kunnen gaan.

Ten slotte merkten de vertegenwoordigers van FNV en CNV op, dat in de adviesaanvrage niet is ingegaan op de vraag hoe de voorgestelde maatregel zich verhoudt met de door de Nederlandse overheid geratificeerde internationale verdragen.

Ook de vertegenwoordiger van de centrale werknemersorganisatie MHP had overwegende bezwaren tegen de voorgestelde maatregel. Deze vertegenwoordiger achtte deze te ongenuanceerd en onvoldoende onderbouwd.
Het zonder meer afschaffen van het minimumjeugdloon beneden 18 jaar zou de minimumrechtsbescherming die door de Wet minimumloon en de minimumjeugdloonregeling wordt beoogd, voor deze categorie jongeren wezenlijk aantasten.
De MHP-vertegenwoordiger drong er daarom op aan de voorgestelde maatregel niet te treffen, doch in plaats daarvan het recht op minimumjeugdloon voortaan te laten ingaan nadat betrokkene een jaar actief werkzaam is geweest dan wel met succes een beroepsgerichte scholing heeft doorlopen.

c. Discussie op verzoek van het CNV over de Val Duchesse-dialoog

Bij brief van 3 juni 1987 is van de zijde van het CNV het verzoek ontvangen in het kader van de Stichting na te gaan op welke wijze in de Stichting uitvoering kan worden gegeven aan de intentie van de sociale partners op Europees niveau te komen tot een verdieping, ook op nationaal niveau, ter zake van de recent op gang gekomen sociale dialoog. Bij brief van 13 oktober heeft het CNV haar verzoek nader verduidelijkt. Bij het CNV bestaat behoefte aan een inventarisatie van hetgeen in Europees verband in het kader van de sociale dialoog is afgesproken en neergelegd in 'Joint Opinions'. Dit teneinde, waar nodig en wenselijk, een terugkoppeling daarvan te realiseren naar de Nederlandse situatie.

d. Onderzoekprogramma LTD

Bij brief van 17 september 1987 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het Onderzoekprogramma 1988/89 van de

Loontechnische Dienst (LTD) aan de Stichting van de Arbeid aangeboden.

Het Onderzoekprogramma LTD is besproken in de vergadering van de Looncommissie van 4 november. Het Bestuur heeft op 16 december het commentaar vastgesteld.

Het Bestuur van de Stichting acht het een goede gewoonte dat het in de gelegenheid wordt gesteld commentaar te leveren op het Onderzoekprogramma van de LTD. Dit programma is immers van wezenlijk beleidsmatige betekenis.

Met genoegen stelt het Bestuur vast, dat met het commentaar van de Stichting op vorige programma's rekening is gehouden. Het advies van de Stichting heeft geleid tot wijzigingen in de prioriteit van diverse onderzoeken.

Over de zin van de voorgestelde onderzoeken en met name die welke niet op wettelijke basis zijn gestoeld, wordt binnen de Stichting niet geheel gelijk gedacht. Het verslag van de desbetreffende vergadering van de Looncommissie waaruit dit blijkt is de minister ter kennis gebracht.

De werkgeversleden van het Bestuur hebben tot uitdrukking gebracht dat zij niet bereid zijn hun achterban aan te bevelen aan de niet op wettelijke basis verrichte onderzoeken mee te werken.

4. Lijst van vertrouwenspersonen

Op 12 december 1986 heeft de Stichting een lijst van vertrouwenspersonen gepubliceerd, die in geval van een (dreigend) stakingsconflict kunnen optreden als partijen bij het conflict daarom verzoeken.

Onderstaande personen hebben zich - daartoe uitgenodigd door het Bestuur van de Stichting - bereid verklaard in voorkomende gevallen als vertrouwenspersoon te willen optreden:

F. Drabbe
S.J. van Eijkelenburg
prof.mr. W.J.P.M. Fase
drs. A.J.Lems
A. Schravemade
ir. W.J. ter Hart
prof.dr. E.P. de Jong
H. van der Meulen
drs. C.J. Meijers
prof.mr. M.G. Rood
W.J.L. Spit
mr.drs. G. Tellegen

Drs. A.J. Lems heeft de plaats ingenomen van dr. C. de Galan, die op 10 augustus 1987 is overleden.

WERKGROEP ALGEMEEN VERBINDENDVERKLARING

Bij brief van 23 juni 1987 heeft de minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid aan de Stichting advies gevraagd over het beleid ten aanzien van het algemeen verbindend verklaren van cao-bepalingen. Achtergrond voor de adviesaanvrage is het feit, dat in toenemende mate cao-partijen om algemeen verbindendverklaring (avv) verzoeken van bepalingen, die op basis van de bestaande gedragslijn niet voor avv in aanmerking komen.

De minister stelt vast dat het voor het merendeel bepalingen betreft die als maatschappelijk wenselijk worden gezien. Het gaat om cao-bepalingen die niet de arbeidsvoorwaarden in strikte zin betreffen.

De minister verneemt gaarne het oordeel van de Stichting over de vraag of, gelet op de toenemende vervlechting van arbeidsvoorwaarden- en arbeidsvoorzieningsbeleid, een verruiming van het avv-beleid wenselijk is, alsmede over de vraag welke begrenzingen wenselijk en mogelijk zijn.
Het gaat aldus de minister, om het bepalen van een algemene en consistente nieuwe doctrine, waarbinnen een oplossing kan worden gevonden voor de gerezen vragen en nieuwe kwesties op het terrein van de arbeidsvoorziening, werkgelegenheid, arbeidsmarkt, bepaalde aspecten van scholing, kwaliteit van de arbeid en dergelijke.

De werkgroep heeft in het verslagjaar twee vergaderingen aan de behandeling van de adviesaanvrage besteed.

WERKGROEP DEELTIJDARBEID

Bij brief van 10 maart 1987 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een Beleidsnota inzake deeltijdarbeid aan de Stichting van de Arbeid aangeboden.

De Looncommissie heeft ter voorbereiding van een commentaar hierop en eventueel het doen van aanbevelingen aan cao-partijen een werkgroep ingesteld.
De Werkgroep Deeltijdarbeid heeft in het verslagjaar driemaal vergaderd.

Deeltijdarbeid wordt door het kabinet, maar ook door de sociale partners gezien als een vorm van arbeidsduurverkorting, die een belangrijke bijdrage levert aan de bestrijding van de werkloosheid, aldus de beleidsnota. Voorts kan deeltijdarbeid inspelen op de behoeften van werknemers en werkzoekenden en - mits goed toegepast - ook een bijdrage leveren aan vergroting van flexibiliteit en aan de realisering van emancipatiedoelstellingen.

De beleidsnota is vooral bedoeld ten behoeve van het overleg met en tussen sociale partners op verschillende niveaus en in verschillende gremia. In eerste aanleg zal in overleg met de Stichting van de Arbeid (waar het de marktsector betreft)

moeten worden bezien hoe aan deze bedoeling en het realiseren van de genoemde doelstellingen verder gestalte kan worden gegeven.

De Werkgroep streeft ernaar haar werkzaamheden in 1988 afgerond te hebben.

WERKGROEP FLEXIBELE ARBEIDSRELATIES

Bij brief van 31 juli 1986 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Stichting van de Arbeid een rapport aangeboden inzake flexibele arbeidsrelaties. Het betreft het (interim)rapport Flexibele Arbeidsrelaties, opgesteld door de gelijknamige ambtelijke werkgroep.

De Stichting heeft de minister laten weten gaarne van de gelegenheid gebruik te maken te reageren.

De minister heeft vervolgens de Stichting bericht het op prijs te stellen een eerste voorlopige en misschien wat globale reactie te mogen ontvangen. Verder stelt hij zich voor het eindrapport van de ambtelijke werkgroep met de Stichting te bespreken alvorens tot politieke besluitvorming wordt gekomen.

In het verslagjaar heeft de werkgroep twee vergaderingen aan een concept-commentaar gewijd. Namens het Bestuur heeft de Looncommissie in mei 1987 het commentaar vastgesteld.

Het rapport bevat vooral beschouwingen over de richting waarin het beleid zou kunnen gaan en overwegingen die een rol kunnen spelen bij het treffen van bepaalde maatregelen. Het commentaar van de Stichting op het rapport is globaal en voorlopig. De Stichting behoudt zich haar eindoordeel voor.

In het commentaar van de Stichting wordt aangegeven dat de overheid een eigen verantwoordelijkheid heeft voor duidelijke en rechtszekerheid biedende en voldoende evenwicht in rechten en plichten scheppende regels. Het Bestuur zal concrete suggesties ten aanzien van wijziging van de wetgeving op dit terrein aan een aantal algemene uitgangspunten toetsen. Deze zijn:

a. voldoende ruimte voor werkgevers en werknemers om eigen regels te stellen ten aanzien van flexibele arbeidsrelaties, rekening houdende met de diverse mogelijkheden en behoeften in de diverse sectoren;

b. een voldoende mate van evenwichtigheid in rechten en plichten van de flexibele arbeidskracht en de werkgever;

c. geen strijdigheid met het streven naar eenduidige en zo beknopt mogelijke wetgeving en vermijding van ongewenste uitstraling van de wetgeving naar andere gevallen dan die men beoogt te regelen;

d. enerzijds moeten de behoeften van ondernemingen aan mogelijkheden tot flexibele bedrijfsvoering worden gerespecteerd, anderzijds dient rekening te worden gehouden met de maatschappelijke gevolgen van de toepassing van vormen van flexibele arbeidsrelaties.

Het komt het Bestuur voor ten aanzien van vele van de in het rapport overwogen beleidsopties, dat het thans niet of minder zinvol is deze verder in overweging te nemen. Wel komen naar het oordeel van het Bestuur de volgende elementen voor een nadere beschouwing en uitwerking in het eindrapport in aanmerking:

a. verduidelijken dat voor de juridische status van de arbeidsverhouding de bepalingen in het schriftelijke contract niet zonder meer beslissend zijn, doch dat tevens acht moet worden geslagen op de feitelijke verschijningsvorm van de arbeidsverhouding;

b. verlichting bewijslast door vastlegging rechtsvermoedens;

c. vastlegging van het aantal arbeidsuren, dat ten minste geldt wanneer tussen partijen niet schriftelijk een (minimum) aantal arbeidsuren is vastgelegd.

WERKGROEP GEFACILIEERDE BEDRIJFSSPAARREGELINGEN

De Werkgroep Gefacilieerde Bedrijfsspaarregelingen heeft gedurende de verslagperiode eenmaal vergaderd.

Deze werkgroep van de Looncommissie was belast met de voorbereiding ten behoeve van de Looncommissie van een ontwerpadvies, naar aanleiding van de Interimrapportage gefacilieerde bedrijfsspaarregelingen, waarover de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Stichting van de Arbeid bij brief van 27 januari 1986 om advies had gevraagd.

De werkgroep heeft haar werkzaamheden voornamelijk gedurende 1986 verricht, zij het dat deze pas in 1987 konden worden afgerond met het uitbrengen aan de Looncommissie van een ontwerpbrief bestemd voor de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Na een behandeling in de Looncommissie kon bij brief van 24 maart 1987 de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in kennis worden gesteld van een verdeelde standpuntbepaling van het Bestuur van de Stichting van de Arbeid met betrekking tot de door de overheid gefacilieerde bedrijfsspaarregelingen, te weten:

- de premiespaarregelingen;
- de winstdelingsspaarregelingen;
- de spaarloonregelingen.

WERKGROEP HERVERDELING VAN ARBEID

Deze werkgroep heeft in de verslagperiode niet vergaderd.

WERKGROEP MINIMUMJEUGDLOON

Deze werkgroep heeft in de verslagperiode niet vergaderd.

WERKGROEP OPENBAARHEID INKOMENS

Bij brief van 3 juni 1985 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid advies gevraagd over de openbaarheid van inkomens. Bij deze adviesaanvrage werd de Stichting verzocht een code te ontwikkelen voor het verstrekken van informatie over de inkomens uit arbeid in ondernemingen.

Ter voorbereinding van de reactie heeft de Looncommissie de Werkgroep Openbaarheid Inkomens ingesteld.
De werkgroep heeft in de verslagperiode vijfmaal vergaderd en in december haar bevindingen aan de Looncommissie kenbaar gemaakt. De besluitvorming is in begin 1988 afgerond.

WERKGROEP PREMIEDIFFERENTIATIE

Bij brief van 20 november 1987 stelde de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het Bestuur van de Stichting in kennis van de "Nota inzake premiedifferentiatie en vergelijkbare instrumenten ter bestrijding van de werkloosheid". Een eventueel commentaar van de Stichting werd op prijs gesteld.

De Looncommissie heeft de brief van 20 november 1987 met de bijbehorende nota aan de orde gesteld in haar vergadering van 3 december 1986.
Besloten werd een werkgroep ad hoc, de Werkgroep Premiedifferentiatie, in te stellen met de taakopdracht de nota te bestuderen en van commentaar en conclusies te voorzien.

De Werkgroep Premiedifferentiatie heeft in totaal tweemaal vergaderd en rapporteerde haar bevindingen aan de Looncommissie. Op basis van deze rapportage besloot vervolgens de Looncommissie namens het Bestuur de opvattingen van partijen in de Stichting over de nota ter kennis van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te brengen, hetgeen bij brief van 6 mei 1987 is geschied.

WERKGROEP VERVROEGDE UITTREDING

De Werkgroep Vervroegde Uittreding heeft gedurende de verslagperiode niet vergaderd.

De besprekingen ter behandeling van de aan de werkgroep voorgelegde adviesaanvrage van 14 maart 1985 inzake een aantal onderwerpen op het terrein van de VUT waren reeds in 1986 zover gevorderd, dat in de maand januari een concept-advies aan de Looncommissie kon worden aangeboden.
Deze stelde in haar vergadering van 4 februari 1987 namens het Bestuur het concept vast, zodat het advies bij brief van 5 februari 1987 aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kon worden aangeboden.

Het Bestuur van de Stichting sprak uit dat de vervroegde uittreding (VUT) net zoals andere arbeidsvoorwaarden primair een zaak is welke de cao-partijen aangaat. De voorstellen van de minister en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de veiligstelling van VUT-gelden te verbeteren, werden op een na op verschillende gronden afgewezen.

Dit geldt in de eerste plaats voor wettelijke regelingen.
Ook een SER-code, waarin zou worden aangegeven hoe de financiering van VUT-aanspraken het beste kan worden geregeld, werd niet wenselijk geacht omdat dit een aanzienlijke inperking zou betekenen voor cao-partijen. Voorts werd het niet nodig geacht een centraal garantiefonds in het leven te roepen, waarmee eventueel gevolgen van betalingsonmacht zouden kunnen worden opgevangen. Een dergelijke situatie doet zich gelukkig zelden voor.

Met het oog daarop werd een risicodekking in het kader van de sociale zekerheid meer voor de hand liggend geacht. Onder het oude sociale zekerheidsstelsel kon in de weinig voorkomende gevallen een beroep worden gedaan op de WWV. Voor het nieuwe stelsel werd gepleit voor een voorziening in het kader van de nWW. Inmiddels is duidelijk geworden dat in dergelijke gevallen inderdaad een beroep op de nWW kan worden gedaan. Dit neemt overigens niet weg dat naar het oordeel van het Bestuur cao-partijen de financiering van de VUT-uitkeringen op een juiste wijze moeten regelen. Daarbij zal rekening moeten worden gehouden met de looptijd van de financieringsbepalingen in relatie tot de looptijd van de VUT-uitkeringen.

Omdat over een aantal meer 'open' vraagpunten uit de adviesaanvrage, in het bijzonder gericht op toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot de VUT, nog geen standpunten konden worden gegeven, werd meegedeeld dat in het kader van de Looncommissie over deze vraagpunten, met name gelet op de demografische ontwikkelingen en de daaruit voortvloeiende kostenproblematiek, nog een nader open overleg zou plaatsvinden.

COMMISSIE BUITENLANDSE WERKNEMERS

Bij brief van 8 september 1986 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Stichting van de Arbeid de vraag voorgelegd, of aan werknemers met een niet-christelijke levensovertuiging betaald verlof moet worden gegeven op bepaalde voor hen belangrijke feest- en gedenkdagen.

De commissie heeft in 1987 drie vergaderingen aan dit onderwerp besteed.

Op 29 oktober 1987 heeft het Bestuur van de Stichting een nota inzake verlof van werknemers op niet-christelijke feest- en gedenkdagen vastgesteld.

Het Bestuur van de Stichting beveelt cao-partijen aan aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor verlof van werknemers op religieuze niet-christelijke feestdagen. Waar nodig moeten daarover afspraken gemaakt worden.

Het Bestuur is het met de bewindsman eens dat de vraag, of aan werknemers met een niet-christelijke levensovertuiging betaald verlof moet worden gegeven op bepaalde voor hen belangrijke feest- en gedenkdagen, behoort tot de beslissingsvrijheid van sociale partners in het arbeidsvoorwaardenoverleg.
De problemen concentreren zich in de praktijk op Moslims en Hindoes. Zij kennen elk twee belangrijke jaarlijkse religieuze feestdagen die in betekenis vergelijkbaar zijn met het kerstfeest van de Christenen.

Volgens het Bestuur zijn er twee verschillende mogelijkheden denkbaar:
- al dan niet geclausuleerd onbetaald verlof en
- al dan niet geclausuleerd betaald verlof.

De Stichting spreekt geen voorkeur uit voor een van de mogelijkheden. Na een periode van ongeveer drie jaar wil het Stichtingsbestuur aan de hand van een overzicht van cao-bepalingen opnieuw bezien hoe de ontwikkelingen op dit gebied verlopen. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de regelgeving zullen dan in de overwegingen worden betrokken.

COMMISSIE FISCALE AANGELEGENHEDEN

De Commissie Fiscale Aangelegenheden heeft gedurende het verslagjaar 1987 intensief vergaderd (de commissie kwam twaalfmaal in vergadering bijeen) over de adviesaanvrage van de minister en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 23 december 1986 over de bruteringsoperatie, zoals voorgesteld door de commissie tot vereenvoudiging van de loon- en inkomstenbelasting, de commissie-Oort. De bruteringsoperatie zoals door de commissie-Oort is voorgesteld, houdt in dat ter realisering van een uniforme heffingsgrondslag voor belasting- en premieheffing volksverzekeringen, de thans voor rekening van de

werkgever komende opslagpremies voor de volksverzekeringen (AAW, AKW en AWBZ) over te hevelen naar de werknemer en deze daarvoor in het brutoloon te compenseren.

De adviesaanvrage werd door het Bestuur in handen gesteld van de Commissie Fiscale Aangelegenheden, zij het dat deze commissie daarvoor werd uitgebreid met vertegenwoordigers, deskundig op de gebieden van arbeidsvoorwaarden en pensioenen.

Teneinde een bijdrage te leveren aan een eerste gedachtenwisseling op 27 april 1987 in de Vaste Commissie voor Financiën uit de Tweede Kamer over het voorlopige kabinetsstandpunt over de voorstellen van de commissie-Oort, heeft de Commissie Fiscale Aangelegenheden, daartoe gemachtigd door het Bestuur, vooruitlopend op het uit te brengen advies, de Vaste Kamercommissie een brief geschreven waaruit bleek, dat de Stichting de voorgestelde bruteringsoperatie met kracht van de hand wees. In deze brief van de Stichting van 21 april 1987, welke is te beschouwen als een tussenbalans, werd melding gemaakt van de ernstige twijfel welke binnen het Bestuur van de Stichting op dat moment reeds bestond of via enigerlei bruteringsmethodiek aan het wezenlijke uitgangspunt van kosten- en inkomensneutraliteit wordt c.q. kan worden voldaan. Gevreesd werd dat - zeker op termijn - een overhevelings- annex bruteringsoperatie, zoals voorgesteld door de commissie-Oort, hoe dan ook zal leiden tot een aanzienlijke verstoring van de beloningsstructuren en de pensioenregelingen. Herstel c.q. aanpassing daarvan zal leiden tot een substantiële opdrijving van loonkosten met alle nadelige gevolgen vandien voor groei en werkgelegenheid.
Tevens zullen als gevolg van de brutering - mede afhankelijk van de gekozen wijze van brutering - in bepaalde gevallen negatieve inkomensgevolgen optreden.

Op 16 oktober 1987, de datum waarop ook de SER zijn verdeelde advies over de voorstellen van de commissie-Oort vaststelde, stelde ook het Bestuur van de Stichting het door de Commissie Fiscale Aangelegenheden voorbereide advies over de bruteringsoperatie vast en bracht dit advies uit aan de minister en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Het advies bevestigde de conclusies, welke reeds in het kader van een tussenbalans waren getrokken in de brief van 21 april 1987 ten aanzien van de bruteringsoperatie.

Daarenboven werd in dit advies aandacht geschonken aan alternatieven voor de bruteringsoperatie. De meeste aandacht ging daarbij naar een alternatief dat door het Tweede Kamerlid Kombrink voor de bruteringsoperatie voorgesteld. Dit alternatief beoogt tegemoet te komen aan een aantal belangrijke nadelen van de door de commissie-Oort voorgestelde brutering.
In essentie komt het alternatief-Kombrink er op neer dat in plaats van een verhoging van het brutoloon ter compensatie van de voorgestelde overheveling van opslagpremies van de werkgever naar de werknemer, de werkgever een overhevelingsvergoeding aan de werknemer uitkeert, welke buiten het burgerrechtelijke loonbegrip wordt gehouden. Deze overhevelingsvergoeding wordt als het ware ingevoegd in het bruto-netto-traject van de werknemer

en blijft volstrekt buiten het arbeidsvoorwaardelijke brutoloon en beïnvloedt derhalve evenmin de pensioengrondslag.

In het advies van de Stichting van de Arbeid is een nadere uitwerking aan de variant-Kombrink gegeven.

Gelet op de zwaarwegende bezwaren welke verbonden zijn aan de bruteringsoperatie als voorgesteld, is de vraag opgekomen of het mogelijk is om - naast de variant-Kombrink, welke een alternatief is voor de brutering - ook een variant te ontwikkelen voor de overheveling van de opslagpremies en wel zodanig dat ook zonder de overheveling van deze premies een zo groot mogelijke uniformering van de heffingsgrondslag kan worden gerealiseerd.

Aan deze vraagstelling is in het kader van de advisering door de SER over de voorstellen van de commissie-Oort een uitvoerige uitwerking gegeven. Ter zake zijn door de SER twee beleidsalternatieven, A en B, ontwikkeld en nader uitgewerkt.
In een latere fase van de voorbereiding van het SER-advies heeft de Raad deze beide varianten voor de overhevelingsoperatie eveneens afgewogen tegen de bruteringsvariant-Kombrink.

Met het oog op deze ontwikkeling is in het advies van de Stichting niet verder ingegaan op deze drie beleidsalternatieven, noch op de (integrale) afweging welke de SER ter zake heeft gemaakt. Hiervoor is naar het SER-advies verwezen[1].

WERKGROEP BRUTERINGSMETHODIEK

Deze werkgroep ad hoc is ingesteld om de Commissie Fiscale Aangelegenheden bij te staan bij haar voorbereiding van het advies over de bruteringsoperatie voorstellen commissie-Oort, in het bijzonder wat de analyse van de verschillende alternatieven voor de bruteringsoperatie betreft. Enkele mogelijke alternatieven waren reeds opgenomen in de voorlopige standpuntbepaling van het kabinet, welke in een bijlage aan de adviesaanvrage van 23 december 1986 was toegevoegd. Een belangrijk alternatief voor de bruteringsoperatie is uiteindelijk aangedragen door het Tweede Kamerlid Kombrink.

De Werkgroep Bruteringsmethodieken heeft in totaal gedurende de verslagperiode viermaal vergaderd.

---

[1] Advies over de vereenvoudiging van belastingheffing en premieheffing volksverzekeringen, vastgesteld door de SER op 16 oktober 1987.

WERKGROEP PENSIOENEFFECTEN

De Werkgroep Pensioeneffecten, eveneens een werkgroep ad hoc van de Commissie Fiscale Aangelegenheden, is ingesteld met als taakopdracht een analyse te maken van de mogelijke gevolgen van de voorstellen van de commissie-Oort voor de aanvullende pensioenregelingen. Omdat deze aanvullende pensioenregelingen een uitermate verbrokkeld geheel vormen, heeft de werkgroep eerst ten behoeve van de Commissie Fiscale Aangelegenheden een overzicht gegeven van de verschillende typen pensioenregelingen. Daarna is ingegaan op de gevolgen van de voorstellen-Oort dienaangaande en op mogelijke oplossingen zoals de door de commissie-Oort voorgestelde debrutering.
Ten slotte heeft de werkgroep een analyse gemaakt van de inkomenseffecten voor de bejaarden.

In totaal heeft de Werkgroep Pensioeneffecten vijfmaal vergaderd.

COMMISSIE ONDERWIJSAANGELEGENHEDEN

Bedrijfstaksgewijs Overleg Onderwijs-Bedrijfsleven

Het in de vorige verslagperiode gevoerde overleg over de uitwerking van het branche/bedrijfstaksgewijze overleg onderwijs-bedrijfsleven werd afgerond op basis van de resultaten die werden bereikt in het zogenoemde Overleg Orgaan Voortgezet Onderwijs.

Dit leidde tot het toezenden aan de landelijke onderwijs- en arbeidsorganisaties van een door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen opgestelde brochure, waarin de overlegstructuur voor overleggremia onderwijs-bedrijfsleven op branche/-bedrijfstaksniveau werd aangegeven. Deze brochure bevatte tevens de richtlijnen van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen voor het aanvragen van erkenning als overlegorgaan van het "bedrijfstaksgewijs overleg onderwijs-bedrijfsleven" en van het aanvragen van subsidie.

Dit "branche/bedrijfstaksgewijs overleg onderwijs-bedrijfsleven" zou de infrastructuur moeten vormen tot de ontwikkeling en vaststelling van beroepsprofielen, op basis waarvan de leerplan- en examenprogramma-ontwikkeling kan plaatsvinden.
In dit verband werd door de commissie met een viertal instanties, gespecialiseerd in beroepsprofiel- en leerplanontwikkeling, overleg gevoerd over de wijze waarop de daarvoor in aanmerking komende branches/bedrijfstakken zouden kunnen worden geïnformeerd.

Na dit overleg met de commissie werden door deze instanties brochures samengesteld waarin de door hen verrichte activiteiten werden beschreven.
Deze brochures werden, te zamen met de andere genoemde brochure van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, in een bun-

del, getiteld "Bedrijfstaksgewijs Overleg over Beroepsonderwijs" door het Bestuur van de Stichting van de Arbeid aan de centrale organisaties van werkgevers en van werknemers ter verdere verspreiding toegezonden.

De commissie kwam in het verslagjaar vijfmaal in vergadering bijeen.

COMMISSIE PENSIOENEN

De Commissie Pensioenen is gedurende de verslagperiode zesmaal in vergadering bijeen geweest.

De beraadslagingen in de commissie hebben zich vooral geconcentreerd op het uitbrengen van een notitie over de hoofdlijnen van een tot stand te brengen bijdrageregeling vanuit het Fonds Voorheffing Pensioenverzekering (FVP) ten behoeve van de voortzetting van de pensioenopbouw voor onvrijwillig werkloze werknemers. De voorbereiding van deze notitie was opgedragen aan de Werkgroep FVP. Vanwege de omstandigheid dat op vele punten beleidsbeslissingen in de commissie moesten worden genomen, heeft, vooral gedurende het voorjaar van 1987, een intensieve communicatie plaatsgevonden tussen de werkgroep en de commissie.

Uiteindelijk kon op 16 juni 1987 de notitie van de Commissie Pensioenen inzake de nadere uitwerking op hoofdlijnen van een bijdrageregeling vanuit het FVP ten behoeve van een voortzetting van de pensioenopbouw voor onvrijwillig werkloze werknemers worden gepubliceerd en ook ter kennis van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden gebracht. Dit overigens nadat ook het Bestuur van de Stichting van de Arbeid met de inhoud van deze notitie had ingestemd.

De staatssecretaris reageerde positief op de voorstellen van de Commissie Pensioenen en op het ministerie werd daarop met grote voortvarendheid gewerkt aan de voorbereiding van een wijziging van de Wet van 13 december 1972, Stb. 702, waardoor het mogelijk moet worden dat de rentebaten van het FVP worden aangewend voor het verstrekken van pensioenpremiebijdragen ten behoeve van werkloze werknemers.

Tevens bereidde de Commissie Pensioenen een besluit van het Bestuur van het FVP voor om een stuurgroep in te stellen voor de beleidsmatige begeleiding van de uitwerking en implementatie van de bijdrageregeling. In deze stuurgroep hebben zowel vertegenwoordigers van het Bestuur van het FVP, van de Commissie Pensioenen en van de organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van de bijdrageregeling zitting.

Gedurende de maand november bereidde de Commissie Pensioenen een reactie van het Bestuur voor op het voorontwerp van Wet brede herwaardering onderhoudsvoorzieningen en spaarvormen. Dit resulteerde in een brief van 27 november 1987 aan de

minister en de staatssecretaris van Financiën, waarin het Bestuur liet weten het niet eens te zijn met het voornemen, neergelegd in het voorontwerp, de vrijstelling van de heffing van vennootschapsbelasting voor pensioenfondsen af te schaffen. Deze maatregel zal leiden tot lastenverhoging van werkgevers en werknemers in het kader van de realisering van adequate pensioenvoorzieningen voor werknemers, dan wel tot vermindering van de kwaliteit van die pensioenvoorzieningen op langere termijn (bijvoorbeeld problemen samenhangend met het handhaven van de waarde- of welvaartsvastheid van ingegane pensioenen). Bovendien dreigt het gevaar van een dubbele belastingheffing voor pensioengelden: de vennootschapsbelasting op zogenoemde overschotten van pensioenfondsen en de inkomstenbelasting op ingegane pensioenen, aldus de brief van 27 november 1987.

WERKGROEP FVP

De Werkgroep FVP was door de Commissie Pensioenen ingesteld met als taakopdracht de voorbereiding ten behoeve van de Commissie Pensioenen van een notitie inzake de nadere uitwerking op hoofdlijnen van een bijdrageregeling vanuit het FVP ter voortzetting van de pensioenopbouw voor werkloze werknemers.

De werkgroep heeft gedurende de verslagperiode viermaal vergaderd. Bij deze vergaderingen waren ook enkele vertegenwoordigers van de Sociale Verzekeringsbank en de administrateur van het FVP aanwezig.

Na een intensief verkeer tussen de werkgroep en de commissie over talrijke beleidsbeslissingen, welke ten aanzien van de voor te stellen inhoud van de bijdrageregeling moesten worden genomen, kon in de maand mei van het verslagjaar een ontwerpnotitie aan de Commissie Pensioenen worden aangeboden, waarmee de werkgroep haar taak had volbracht.

COMMISSIE SOCIAAL BELEID

De commissie heeft in het verslagjaar tweemaal vergaderd.

Daarnaast heeft op 24 februari een gesprek plaatsgevonden van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met leden van de Commissie Sociaal Beleid. Onderwerp van het gesprek was de kwestie van gewetensbezwaarden in dienstbetrekking.

a. <u>gewetensbezwaren in dienstbetrekking</u>

Bij brief van 21 januari 1987 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Stichting van de Arbeid uitgenodigd voor een gesprek over gewetensbezwaren in dienstbetrekking. De achtergrond hiervan is discussie in de Tweede Kamer over de vraag of er al dan niet een wettelijke regeling moet komen.

In het geval sociale partners er niet in slagen zelf een voorziening te treffen, zal een meerderheid in de Kamer voor een wettelijke regeling kiezen.
Bij de destijds in de Kamer gevoerde dicussie heeft de minister gezegd te zullen trachten een wettelijke regeling te voorkomen door een beroep te doen op sociale partners.
In het gesprek hebben de werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers hun opvattingen naar voren gebracht. Op verzoek van de minister zijn deze opvattingen schriftelijk vastgelegd. Dit geschiedde bij brief van 11 mei 1987.

De meningen binnen de Stichting lopen uiteen.

De werkgeversvertegenwoordigers menen dat de verantwoordelijkheid voor het gewetensbezwaar en de daaruit voortvloeiende consequenties ten principale ligt bij de werknemer. De verantwoordelijkheid van de werkgever ligt hierin, dat hij in goed overleg met de werknemer moet zoeken naar een passende oplossing.
Gaandeweg zijn de werkgeversorganisaties tot de opvatting gekomen dat een dergelijke oplossing niet dichterbij wordt gebracht door middel van regeling op centraal niveau. Dit geldt gelijkelijk voor wetgeving en voor het opstellen van een aanbeveling door de Stichting van de Arbeid.

De werknemersvertegenwoordigers zien de kwestie van gewetensbezwaren in diestbetrekking als een belangrijk maatschappelijk probleem dat regeling behoeft. De gewetensvrijheid in het arbeidsrecht is naar hun oordeel een fundamentele waarde die thans onvoldoende gewaarborgd is.

De FNV-vertegenwoordigers pleiten voor een wettelijke regeling van gewetensbezwaren in de werksituatie, zowel vanwege het karakter van het grondrecht op zich als de specifieke aard van de arbeidsrelatie. De FNV verwacht dat het kabinet in de loop van het jaar een voorstel van wet ter advisering aan de SER voorlegt.

Het CNV en de MHP spraken de bereidheid uit om, ondanks eerdere mislukte pogingen tot een aanbeveling te komen, nog een uiterste poging te doen. Mocht dergelijk overleg niet tot de mogelijkheden behoren, dan zal de wetgever voor een wettelijke basisvoorziening moeten zorgdragen, zo menen deze vertegenwoordigers.

Gelet op de verschillen in opvatting werd het niet zinvol geacht in het kader van de Stichting over de kwestie van de gewetensbezwaren in dienstbetrekking verder overleg te plegen.

b. <u>andere onderwerpen van sociaal beleid en vakbondswerk in de onderneming</u>

Het gesprek met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 24 februari was voor de leden van de commissie aanleiding om in informeel beraad na te gaan, of overleg over een

aantal onderwerpen van sociaal beleid overleg zou kunnen beginnen of worden hervat in het kader van de Stichting.

De onderwerpen zijn:

- vakbondswerk in de onderneming;
- individueel klachtrecht;
- faciliteiten voor zwangere werkneemsters;
- de combinatie ouderschap-betaalde arbeid;
- werving en selectie, en
- veranderingsprocessen.

In het verslagjaar is het informeel beraad nog niet afgerond.

COMMISSIE SOCIALE VERZEKERING

De Commissie Sociale Verzekering is gedurende de verslagperiode zesmaal in vergadering bijeen geweest.

De werkzaamheden van de commissie hebben zich vooral toegespitst op een tweetal onderwerpen:

- de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de sociale partners en de overheid in het kader van de Ziektewet;
- de invulling van de taakstelling door het bedrijfsleven in het kader van de Wet gehandicapte werknemers (WAGW).

Ziektewet

Nadat reeds in 1986 naar aanleiding van de CNV-discussienota "Vakbeweging en Werknemersverzekeringen" in het kader van de Commissie Sociale Verzekering een discussie was gestart over de mogelijkheid en de wenselijkheid om de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de sociale partners in het kader van de Ziektewet (ZW) te vergroten, is deze discussie aan het einde van de verslagperiode tot een afronding gekomen, waarbij de voorbereidende werkzaamheden zijn verricht door de Werkgroep Ziektewet.

Medio juni 1987 stelde de Commissie Sociale Verzekering een notitie vast over de mogelijkheden tot vergroting van de verantwoordelijkheid van sociale partners bij de ziekengeldverzekering.

Op basis van deze notitie heeft de commissie vervolgens een brief voor het Bestuur voorbereid, gericht aan de minister en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, waarin het Bestuur de beide bewindslieden verzocht om te bevorderen dat de ZW zo mogelijk op korte termijn wordt aangepast op basis van de in de brief opgenomen voorstellen.

In concreto werd voorgesteld de huidige dagloonbepaling (artikel 15 ZW) te laten vervallen. Daarvoor in de plaats dient

te worden bepaald dat het loon als geldend tussen de werkgever en de werknemer de grondslag vormt van de berekening van de uitkering. Dit laat onverlet de bevoegdheid van de bedrijfsvereniging ten aanzien van het loonbegrip, onder goedkeuring van de Sociale Verzekeringsraad (SVr), nadere regels te stellen. Een dergelijke bijzondere dagloonbepaling zou echter geen goedkeuring van de minister behoeven.

Tot een zelfde conclusie kwam het Bestuur ten aanzien van de goedkeuringsbevoegdheid van de minister met betrekking tot door de bedrijfsvereniging vastgestelde bovenwettelijke uitkeringen (artikel 57 ZW). De verantwoordelijkheid van sociale partners kan worden vergroot door deze goedkeuringsbevoegdheid van de minister te schrappen. De bepaling dat in voorkomende gevallen de SVr moet worden gehoord, zou kunnen worden gehandhaafd.

Ten aanzien van de regeling van de premieverdeling (artikel 60 ZW) werd opgemerkt, dat als wettelijk uitgangspunt zou moeten blijven gelden, dat de ZW-premie voor rekening komt van de werkgever, die bevoegd is de helft van deze premie tot een maximum van 1% in te houden op het loon van de werknemer. Ingeval sprake is van bovenwettelijke uitkeringen, zou kunnen worden aangesloten bij de in artikel 60, lid 3 van de huidige Ziektewet geboden mogelijkheid dat wordt toegestaan om een hogere werknemerspremie te vragen. Deze bevoegdheid zou echter, naar het oordeel van het Bestuur moeten worden overgelaten aan het bestuur van de betrokken bedrijfsvereniging, dat is samengeteld uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties. De in artikel 60, lid 3 van de huidige ZW neergelegde goedkeuringsbevoegdheid van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ter zake zou dan ook in het licht van de beoogde vergroting van de verantwoordelijkheid van sociale partners, moeten komen te vervallen.

Met betrekking tot de huidige wettelijke regeling van de reserve bij de bedrijfsverenigingen (artikel 63 ZW) merkte het Bestuur in de brief op dat aan een dergelijke gedetailleerde regeling geen behoefte bestaat. Sociale partners betrokken bij de uitvoering van de Ziektewet, zijn heel goed in staat op basis van een globale aanwijzing een verantwoord financieel beheer te voeren van de opgebrachte middelen.
Voorts zou artikel 86, op grond waarvan de minister de bevoegdheid heeft te regelen hetgeen nog ter uitvoering van de ZW nodig is, kunnen vervallen.

Verder stelde het Bestuur voor om ter vergroting van de verantwoordelijkheid van de sociale partners, de bedrijfsverenigingen de bevoegdheid te geven om ten aanzien van een of meer groepen van verzekerden nadere regelen te stellen op grond waarvan naast het ziekengeld een bijdrage wordt verstrekt voor een of meer sociale fondsen. Dit zou een wijziging van artikel 87, lid 2 vereisen.

In de brief werd ook aandacht geschonken aan de problematiek van de minimuminkomensbescherming in geval van ziekte. De minimuminkomensbescherming van de zieke werknemer is sinds

1 januari 1987, voor wat de eerste zes weken van de arbeidsongeschiktheid betreft, geregeld in het gewijzigde artikel 1638c van het Burgerlijk Wetboek, lid 1 j° lid 7; na deze periode wordt de minimuminkomensbescherming overgenomen door de Toeslagenwet. Aan de staatssecretaris werd meegedeeld dat het Bestuur een duidelijke voorkeur heeft voor herstel van de situatie waarin de minimuminkomensbescherming in de Ziektewet zelf is opgenomen in de vorm van een minimumdagloonbepaling.

Sociale partners spraken voorts de wens uit om in het kader van de arbeidsvoorwaardenregelingen de mogelijkheid te krijgen om twee wachtdagen overeen te komen.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid reageerde over het algemeen positief op de voorstellen bij brief van 19 oktober 1987. In feite kwam alleen een duidelijk verschil van opvatting naar voren op het punt van de minimuminkomensbescherming. In de brief werd de wens uitgesproken op korte termijn met de sociale partners te overleggen hoe overeenkomstig de intenties van zowel de sociale partners als van de staatssecretaris tot een andere verdeling van bevoegdheden in de Ziektewet zou kunnen worden gekomen. Daarbij zou ook aandacht geschonken dienen te worden aan de vraag of de voorgestelde wijzigingen in de verantwoordelijkheidsverdeling in het kader van de Ziektewet uitstralingseffecten zouden dienen te hebben naar andere sociale verzekeringswetten, mede gelet op het belang van eenheid in wetssystematiek en uitvoeringsstructuur.

Op 15 december vond een gesprek plaats tussen de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Commissie Sociale Verzekering over de in het voorgaande beschreven problematiek. Uitkomst van dit beraad was dat, hoewel het verschil van opvatting over de minimuminkomensbescherming niet kon worden overbrugd, voor het overige overeenstemming kon worden bereikt. Afgesproken werd dat de redactie van de conclusies van het beraad zou worden voorbereid door een Tripartiete Overleg Ziektewet en door het Bestuur van de Stichting en de staatssecretaris en vervolgens definitief zou worden vastgesteld in de vorm van een protocol. Dit protocol zou vervolgens ook aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Begin 1988 is dit tot een afronding gekomen.

Wet arbeid gehandicapte werknemers (WAGW)

De WAGW is op 1 juli 1987 in werking getreden. Deze wet verplicht werkgevers en organisaties van werkgevers en van werknemers daadwerkelijk een beleid te voeren, gericht op de in de wet neergelegde ruim geformuleerde taakstelling:
- het - voor zover dat redelijkerwijs in het vermogen ligt - bevorderen van gelijke kansen van gehandicapte en niet-gehandicapte werknemers bij de deelname aan het arbeidsproces;
- het treffen van de nodige voorzieningen gericht op behoud, herstel of bevordering van de arbeidsgeschiktheid.

De Commissie Sociale Verzekering stelde in september 1986 de Werkgroep WAGW in met als taakopdracht een notitie voor te bereiden voor de Commissie Sociale Verzekering over de invulling van de taakstelling van het bedrijfsleven op centraal en decentraal niveau in het kader van de WAGW.
De Werkgroep WAGW voldeed aan deze taakopdracht en legde aan het einde van de zomerperiode een notitie aan de commissie voor.

Het overleg in de Commissie Sociale Verzekering op basis van deze notitie heeft geleid tot publikatie van een brochure in de maand oktober van het verslagjaar, waarin is aangegeven wat het bedrijfsleven zou kunnen doen in het kader van de WAGW.
De Stichting wijst het bedrijfsleven nadrukkelijk op de in deze wet neergelegde inspanningsverplichting.

Met het oog daarop wordt het bedrijfsleven geadviseerd in cao's of andere arbeidsvoorwaardenregelingen een intentieverklaring op te nemen, waarin staat dat gehandicapte werknemers zoveel mogelijk dezelfde kansen zullen krijgen als niet-gehandicapte werknemers bij de deelname aan het arbeidsproces.
Tevens is het van belang dat de nodige voorzieningen getroffen worden gericht op behoud, herstel en bevordering van de arbeidsgeschiktheid. In overleg met de bedrijfsarts en de bedrijfsvereniging zou een preventief beleid ontwikkeld kunnen worden dat langdurig ziekteverzuim en uitstroom naar de WAO en de AAW moet voorkomen. Ook kunnen, zo nodig, werk en werkomstandigheden voor gehandicapte werknemers worden aangepast.

Verder bevat de brochure de aanbeveling om de genomen maatregelen en het aantal gevallen te registreren en daarover regelmatig te rapporteren in bijvoorbeeld het sociaal jaarverslag.
De brochure bevat ook naar individuele ondernemingen toe een aantal handreikingen of suggesties. Individuele ondernemingen zouden bij de werving van personeel meer aandacht moeten schenken aan de mogelijkheid gehandicapten in aanmerking te laten komen voor de vervulling van bepaalde vacatures. Zulke vacatures zouden het beste aangemeld kunnen worden bij de Gemeenschappelijke Medische Dienst (GMD), want die heeft met de invoering van de WAGW een bevoegdheid tot arbeidsbemiddeling gekregen. Bedrijven zouden zelfs kunnen overwegen bepaalde functies te reserveren voor gehandicapten, bijvoorbeeld functies die in de luwte van het eigenlijke arbeidsproces staan. Voor veel gehandicapten kan een full-time baan een te grote belasting zijn; in dit soort gevallen mag van een bedrijf gevraagd worden de functie in deeltijd te laten uitoefenen.

Bedrijven zouden zoveel mogelijk moeten voorkomen dat een werknemer arbeidsongeschikt wordt. Mocht iemand toch door ziekte uitvallen, dan zou de arbeidsplaats indien mogelijk voor hem of haar beschikbaar moeten blijven. Is dit niet het geval, dan dient volgens de WAGW bekeken te worden of de betrokkene een andere functie binnen het bedrijf kan vervullen. In geval van herplaatsing binnen het bedrijf dienen volgens de brochure zoveel mogelijk de secundaire arbeidsvoorwaarden van de oude

arbeidsovereenkomst gehandhaafd te worden. Scholing en vooral beroepsscholing is heel belangrijk voor de (re)integratie van gehandicapte werknemers in het bedrijf. Bedrijven zouden er dan ook voor dienen te zorgen dat daarvoor in aanmerking komende gehandicapte werknemers gebruik kunnen maken van de eigen bedrijfsopleiding of van andere scholingsinstituten.

Diverse onderwerpen

De Commissie Sociale Verzekering heeft zich gedurende de verslagperiode nog met vele onderwerpen beziggehouden, waarvan een tweetal in het onderstaande worden genoemd.

Positie Raden van Arbeid

Op 13 januari 1987 schreef de Commissie Sociale Verzekering een brief aan de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer over de positie van de Raden van Arbeid.
De Commissie Sociale Verzekering vreesde dat de reorganisatiemaatregel in het kader van de uitvoeringsorganisatie van de volksverzekeringen, waarmee de Raden van Arbeid zouden worden omgevormd tot districtskantoren van de Sociale Verzekeringsbank - een maatregel bepleit in het SER-advies van 17 januari 1986 - vertraging zou oplopen.
De Commissie Sociale Verzekering drong er bij de Kamercommissie met klem op aan, haar medewerking te verlenen aan een spoedige realisering van dit reorganisatieplan.

Opheffing van het College Algemene Bijstandswet

In een door de Commissie Sociale Verzekering voorbereide brief van 2 september 1987 aan de Voorzitter en de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal tekende het Bestuur bezwaar aan tegen een amendering van het voornemen, neergelegd in het wetsontwerp 19821 inzake wijziging van de Algemene Bijstandswet, tot opheffing van het College Algemene Bijstandswet. Vanuit de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken werd ervoor gepleit het College te vervangen door een commissie ex artikel 43 bij de SER.

In eerder uitgebrachte adviezen van de SER en van het College was gepleit voor opheffing van het College en dit te vervangen door een commissie ex artikel 42 bij de SER. De instelling van een commissie ex artikel 42 bij de SER zoals voorgesteld, zou bovendien het voordeel hebben dat binnen de SER de gewone adviesweg van voorbereiding en vaststelling kan worden gevolgd, terwijl tevens voldoende ruimte kan worden geschapen voor een goede inbreng vanuit het veld.

Aangezien deze brief niet het beoogde effect sorteerde en de Tweede Kamer het genoemde wetsontwerp in geamendeerde vorm aanvaardde, heeft het Bestuur een laatste poging ondernomen aan

het adres van de Voorzitter en leden van de Eerste Kamer.
In deze eveneens door de Commissie Sociale Verzekering voorbereide brief van 3 november 1987 deed het Bestuur, gelet op de inhoud van het aan de Eerste Kamer voorgelegde gewijzigde wetsvoorstel, een klemmend beroep op de Eerste Kamer het huidige College Algemene Bijstandswet intact te laten. Hoewel dit adviescollege dan op onvolkomen wijze blijft functioneren, zou dat naar de mening van de sociale partners te verkiezen zijn boven het instellen van een artikel 43-commissie bij de SER.

Ook dit adres had helaas geen succes. Het College Algemene Bijstandswet is inmiddels opgeheven en vervangen door een commissie ex artikel 43 bij de SER.

WERKGROEP BIJDRAGE FINANCIERING

De Werkgroep Bijdrage Financiering, welke tot taak heeft na te gaan of overeenstemming zou kunnen worden bereikt over een vergoedingsregeling ten behoeve van de centrale organisaties van werkgevers en van werknemers voor vele verrichte werkzaamheden in het kader van de uitvoering van de sociale verzekeringen, is er in de verslagperiode niet in geslaagd haar werkzaamheden tot een afronding te brengen.

In voorbereiding bij de werkgroep was een voorstel om een groter gedeelte van de kosten, die organisaties van werkgevers en van werknemers maken ten behoeve van de uitvoeringsorganen van de sociale verzekeringen, ten laste te laten komen van de uitvoeringsorganisaties en deze uiteindelijk via het instrument van de premieheffing om te slaan over alle bij de sociale verzekeringen betrokken werkgevers en werknemers, ongeacht de omstandigheid van het al of niet georganiseerd zijn.

Aangezien de vacatiegeldregelingen ook van toepassing zijn op personen die geen organisatie vertegenwoordigen (zoals kroonleden), werd in de werkgroep er vooralsnog vanuit gegaan dat verhoging van de vacatiegelden niet de juiste aanpak zou zijn om de gesignaleerde problematiek tot een oplossing te brengen.

De werkgroep is gedurende de verslagperiode tweemaal in vergadering bijeen geweest.

WERKGROEP GAK/GMD

De aanleiding tot het overleg in het verband van de Stichting van de Arbeid over een wijziging van het samenwerkingsverband tussen het Gemeenschappelijk Administratiekantoor (GAK) en de Gemeenschappelijke Medische Dienst (GMD) is gelegen in de problemen die hierbinnen sedert de totstandkoming van de WAO zijn voorgekomen.
De GMD werd belast met het verrichten van de medische en arbeidskundige functie voor de WAO ten behoeve van alle be-

drijfsverenigingen (BV'en). De medische functie in de zin van de Ziektewet (ZW) bleef bij de verschillende BV'en.

De reikwijdte van het vraagstuk dat aan de Stichting is voorgelegd lijkt groter te zijn dan het zich in eerste instantie liet aanzien. In wezen gaat het om de vraag naar de meest wenselijke wijze van uitvoering van de AAW en WAO (ook bezien in verhouding tot de voorafgaande ZW-periode).

De werkgroep heeft een discussienota opgesteld. In deze nota worden overwegingen en argumenten weergegeven waarop een beleidskeuze kan worden gebaseerd. De werkgroep achtte het gewenst dat zicht wordt geboden op de door de sociale partners voor de lange termijn gewenste uitvoeringsstuctuur. In dit verband is aan de centrale organisaties van werkgevers en werknemers gevraagd of in grote lijnen kan worden ingestemd met het in de nota ontwikkelde model 3 (het zogenoemde synthesemodel). Uitgangspunt van dit model is dat enerzijds de medisch-arbeidskundige functie bij de gevalsbehandeling van zowel ziekte als arbeidsongeschiktheid wordt uitgeoefend door de BV'en, doch dat anderzijds via bindende richtlijnen van de Federatie van Bedrijfsverenigingen (FBV) de rechtsgelijkheid van de uitvoering gewaarborgd blijft. De GMD blijft voortbestaan als beleidsvoorbereidend apparaat ten behoeve van de FBV.

Nadat de diverse achterbannen in grote lijnen hadden ingestemd met het synthesemodel als uitgangspunt voor een advies aan het kabinet, heeft de werkgroep een aantal hoorzittingen belegd ten behoeve van belanghebbende organisaties.
De volgende organisaties hebben van de geboden gelegenheid gebruik gemaakt om hun opvattingen over de discussienota en met name het synthesemodel te geven:

- de Federatie van Bedrijfsverenigingen (FBV)
- het Gemeenschappelijk Administratiekantoor (GAK)
- de Gehandicaptenraad
- de Gemeenschappelijke Medische Dienst (GMD)
- de OR van de GMD
- de Vereniging van Geneeskundigen bij de GMD
- de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen
- het Landelijk Samenwerkingsverband Regionale Platforms van Arbeidsongeschikten-organisaties (LSVWAO)
- de Vakorganisatie van Middelbaar en Hoger Personeel (NCHP).

Buiten de hoorzittingen, die plaatsvonden op 24, 25 en 27 november, vergaderde de werkgroep tweemaal.

SUBWERKGROEP GAK/GMD

De vergaderingen van de "grote" Werkgroep GAK/GMD werden voorbereid door de Subwerkgroep GAK/GMD.
De subwerkgroep kwam eveneens tweemaal bijeen.

WERKGROEP VOLKSGEZONDHEID

De Werkgroep Volksgezondheid is gedurende het begin van de verslagperiode tweemaal in vergadering bijeen geweest (afronding standpuntbepaling Stichting ten behoeve van de advisering door de SER inzake de toekomstige advies- en beheersstructuur in de gezondheidszorg).

Het overleg in deze vergaderingen was een voortzetting van het in voorafgaande jaren begonnen bespreking van een adviesaanvrage (aan de SER) over de beheers-, advies- en besluitvormingsstructuur in gezondheidszorg.

Na afronding van het overleg in de werkgroep werden, met het oog op voortzetting van de bespreking van dit onderwerp in de SER, de kroonleden van de betreffende commissie in een informele bijeenkomst op 10 maart over het resultaat van de besprekingen in de Stichting geïnformeerd.

WERKGROEP WAGW

De Werkgroep WAGW kon in de verslagperiode haar taakopdracht realiseren met het uitbrengen aan de Commissie Sociale Verzekering van een ontwerp-notitie over de mogelijke invulling van de taakstelling van het bedrijfsleven op centraal en decentraal niveau in het kader van de WAGW. Deze ontwerp-notitie is na aanvaarding door de Commissie Sociale Verzekering vervolgens door het Bestuur aanvaard. Op basis van deze notitie heeft de Stichting ten behoeve van het bedrijfsleven een brochure uitgegeven, waaraan een ruime verspreiding is gegeven.

De Werkgroep WAGW heeft gedurende de verslagperiode tweemaal vergaderd.

WERKGROEP ZIEKTEWET

De Werkgroep Ziektewet heeft gedurende de verslagperiode vijfmaal vergaderd.

De werkgroep heeft zich bezig gehouden met de voorbereiding van de standpuntbepaling in de Commissie Sociale Verzekering inzake een mogelijke vergroting van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de sociale partners in het kader van de Ziektewet.

COMMISSIE UITLENING ARBEIDSKRACHTEN

In de verslagperiode is de commissie niet in vergadering bijeen geweest.

In 1984 werd een advies aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgebracht over het te voeren vergunningenbeleid voor de jaren 1985 en 1986.
Met instemming van de Stichting werd deze vergunningsperiode - zonder dat er een afzonderlijk advies werd uitgebracht - uitgebreid met de jaren 1987 en 1988. Voor het te voeren beleid na 1 januari 1989 zou de Stichting te zijner tijd opnieuw om advies worden gevraagd.

COMMISSIE VAKANTIESPREIDING

Door de commissie werd in het verslagjaar geen advies uitgebracht.

Dit hield enerzijds verband met het feit dat door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen op ruime schaal persberichten werden verspreid over de schoolvakanties in 1988 en 1989, en anderzijds met de omstandigheid dat in dit jaar geen advies aan de Stichting van de Arbeid werd gevraagd door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Dit laatste was het gevolg van de beslissing om het onderwerp vakantiespreiding onder te brengen bij de Directie Openluchtrecreatie van het Ministerie van Landbouw en Visserij.
De Coördinatiecommissie Vakantiespreiding Onderwijs-Bedrijfsleven zou in verband hiermee worden opgeheven en worden vervangen door een bij genoemde Directie te voegen Commissie Vakantiespreiding, die rechtstreeks aan betrokken bewindslieden advies zou kunnen uitbrengen.
De realisatie van deze nieuwe opzet geschiedde nog niet in het verslagjaar.

COMMISSIE WERKTIJDEN

Bij brief van 3 september 1984 zond het kabinet de Stichting van de Arbeid een discussienota "inzake een nieuwe wettelijke werk- en rusttijdenregeling" met het verzoek daarover van advies te dienen.

In het verslagjaar heeft de commissie tweemaal vergaderd.
Aan de orde was een concept-advies inzake een nieuwe wettelijke werk- en rusttijdenregeling. Het advies is in augustus aan het kabinet uitgebracht.

In het advies gaat het Bestuur onder andere in op de maatschappelijke ontwikkelingen die aanleiding zijn tot herziening van de Arbeidswet 1919.
Een van de belangrijke factoren in dit verband is de groeiende maatschappelijke betekenis van de cao. Het Bestuur onderschrijft in belangrijke mate de praktische bezwaren van de huidige Arbeidswet zoals daar zijn: de moeilijke toegankelijkheid van de wet, het ontbreken van duidelijke criteria voor

vergunningverlening, de zware belasting van de Arbeidsinspectie en het gebrekkige sanctiesysteem.

Wat het overheidspersoneel betreft merkt het Bestuur op dat het een bezwaar is dat een belangrijke sector in de huidige wet (grotendeels) buiten schot blijft. Het stemt er mee in dat de nieuwe wet ook op de overheid van toepassing zal zijn.

Wat de grondstructuur van de nieuwe wetgeving aangaat meent het Bestuur dat gekozen moet worden voor een model inhoudende een standaardregeling, waarvan in overleg tussen werkgever(s)- en werknemersvertegenwoordigers kan worden afgeweken, mits men blijft binnen de in de wet neergelegde grenzen. In dit model zijn te onderscheiden:

a. een standaardregeling die de voor ieder geldende maximale grenzen aangeeft, voor zover er geen ruimere grenzen overeengekomen zijn dan wel van toepassing zijn en
b. een overlegregeling, die de grenzen aangeeft tot waar op ondernemings- c.q. bedrijfstaksniveau bij cao van de standaardregeling naar boven mag worden afgeweken.

Over de inhoud van de standaard- en overlegregeling en over de voorwaarden waaronder afwijking mogelijk is, lopen de meningen binnen het Bestuur uiteen.

De werknemersleden menen dat, met het oog op de doelstelling van de wet zoals zij die zien en gelet op de rol van cao-partijen, niet gekozen dient te worden voor een aanzienlijke verruiming van de marges waarbinnen de werkgever vrij is in de vaststelling van de arbeidsduur en de werktijden, maar juist voor een betrekkelijk restrictieve standaardregeling, waarvan evenwel binnen zekere grenzen in collectief overleg tussen werkgever(s) en werknemers kan worden afgeweken.

De werkgeversleden daarentegen menen dat de standaardregeling gekenmerkt moet zijn door ruime marges, waarbinnen de werkgever vrij is in de vaststelling van de arbeidsduur.
Deze leden menen dat hierdoor de organisatie van het werk beter op een optimale bedrijfsvoering afgestemd kan worden.

BESTUUR FONDS VOORHEFFING PENSIOENVERZEKERING

Het Fonds Voorheffing Pensioenverzekering (hierna te noemen het Fonds) is per 1 januari 1973 opgericht bij de Wet van 13 december 1972, Stb. 702.
Het vermogen van het Fonds is bestemd om te worden aangewend ten behoeve van een nog bij wet tot stand te brengen verplichte aanvullende pensioenverzekering voor werknemers.

Het totale vermogen van het Fonds beliep per 31 december 1987 ruim ƒ 3,2 miljard.
De beleggingen van het Fonds zijn gericht op de bevordering van de sociale woningbouw.

Het Fonds wordt beheerd door een bestuur dat verantwoording verschuldigd is aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Als administrateur van het Fonds treedt de Sociale Verzekeringsbank (SVB) op. Het secretariaat van het bestuur van het Fonds wordt gevoerd door het secretariaat van de Stichting van de Arbeid in samenwerking met het secretariaat van de SVB.

Gedurende de verslagperiode heeft het bestuur eenmaal, op 11 december 1987, vergaderd. Hierbij waren ook vertegenwoordigers van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Financiën en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aanwezig.

Als belangrijkste punten kwamen daarbij aan de orde:

- de vaststelling van de jaarrekening 1986;
- de liquiditeitsontwikkeling in 1987 en die welke in 1988 wordt verwacht;
- het beleggingsbeleid 1988;
- de ontwikkeling met betrekking tot de pensioenpremiebijdrageregeling FVP, gericht op voortzetting van de pensioenopbouw van werkloze werknemers.

Ter toelichting op dit laatste punt zij het volgende opgemerkt.

Op 16 juni 1987 bracht de Commissie Pensioenen de "Notitie inzake de nadere uitwerking op hoofdlijnen van een bijdrageregeling vanuit het FVP ten behoeve van een voortzetting van de pensioenopbouw voor onvrijwillig werkloze werknemers" uit. In deze notitie werd voorgesteld de rentebaten van het Fonds Voorheffing Pensioenverzekering aan te wenden voor de subsidiëring van de voortzetting van de opbouw van het ouderdomspensioen van werkloze werknemers van 40 jaar en ouder gedurende de periode waarin deze een loongerelateerde werkloosheidsuitkering ontvangen, alsmede ter dekking van het nabestaandenpensioen gedurende die uitkeringsperiode, waarbij echter geen leeftijdsgrens wordt gesteld.

Aangezien ook de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zich met de voorstellen van de Commissie Pensioenen kon verenigen, werd op het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met voortvarendheid gewerkt aan de voorbereiding van een wijziging van de Wet van 13 december 1972, Stb. 702, waardoor het mogelijk wordt de rentebaten van het Fonds ten behoeve van een bijdrageregeling als door de Commissie Pensioenen voorgesteld, aan te wenden.

Wat de vormgeving en de implementatie van de tot stand te brengen bijdrageregeling betreft, besloot het bestuur op 9 juli 1987 een stuurgroep in het leven te roepen met als taakopdracht dit proces beleidsmatig te begeleiden.

Deze stuurgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van het Fondsbestuur, de Commissie Pensioenen van de Stichting van de Arbeid, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Sociale Verzekeringsbank, de organisaties van pensioenuitvoerders, de uitvoeringsorganen van de werknemersverzekeringen, de gemeentelijke sociale diensten en van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, COMMISSIES EN WERKGROEPEN VAN DE STICHTING VAN DE ARBEID PER 31 DECEMBER 1987

B E S T U U R

Leden

mr. C.J.A. van Lede	(VNO)(Voorz.)
H.A.P.M. Pont	(FNV)(Voorz.)
mw.drs. K.Y.I.J. Adelmund	(FNV)
dr. J.E. Andriessen	(NCW)
dr. J. Bartels	(VNO)
drs. J.A. Dortland	(VNO)
H. Hofstede	(CNV)
J. Kamminga	(KNOV)
drs. H.J. Leemreize	(FNV)
A.J. Molendijk	(CNV)
H. Muller	(FNV)
M.S. Negenman	(FNV)
drs. P.G.J.M. van Rens	(FNV)
J. Stekelenburg	(FNV)
drs. C. Timmer	(NCW)
drs. J.J. Schouten	(3 CLO's)
S. Veninga	(NCOV)
mr. C.H.A. van Vulpen	(VNO)
J.M. Werkhoven	(MHP)
J.H. Zwarts	(KNOV)

Plaatsvervangende leden

drs. J.C. Blankert	(VNO)
C. Inja	(FNV)
drs. J.W. Besteman	(FNV)
F.L. van den Brand	(NCW)
R. van Wijk	(VNO)
mr. J.W. van den Braak	(VNO)
A. Hordijk	(CNV)
mr. J.A. Miedema	(KNOV)
H. van Eekert	(FNV)
Th. Swart	(CNV)
mr. H.W.M.A. Staal	(FNV)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
mevr. E. Hoogerhuis	(FNV)
prof.drs. J. Weitenberg	(NCW)
drs. T.H.H. van Vuren	(3 CLO's)
W. de Graaff	(NCOV)
dr. J.J.H. Jacobs	(VNO)
W.W. Muller	(MHP)
P. de Graaf	(KNOV)

Adviseurs

N.M. Beemsterboer	(VNO)
C.A. van den Berg	(CNV)
mr. J.C.M.G. Bloemarts	(FNV)
drs. D.E. Cnossen	(NCW)
G.A. Cremers	(CNV)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
mevr. mr. V. Domela-Nieuwenhuis	(FNV)
P. Hazenbosch	(CNV)
dr. J.J.H. Jacobs	(VNO)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
drs. M. Kastelein	(CNV)
drs. H.H.M. Klooster	(VNO)
drs. P. Kroon	(CNV)
drs. Lutteken	(FNV)
J. Maat	(FNV)
W. C. Nijeboer	(CNV)
drs. R.N. van der Plank	(NCOV)
W.J.C. van der Pol	(MHP)
F. van Schaik	(MHP)
C. Scheepbouwer	(FNV)
drs. H.P.W. Schmitz	(FNV)
ir. H.M. Smets	(KNBTB)
ir. B. van der Toom	(KNLC)
vacature	(NCBTB)
J.W. Verdonk	(MHP)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)
M.W.W. Wilders	(FNV)

Secretariaat

mr. H.P. Engel
mr. D. van de Kamp
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

VOORZITTERSOVERLEG

mr. C.J.A. van Lede	(VNO)
H.A.P.M. Pont	(FNV)
dr. J.E. Andriessen	(NCW)
J. Kamminga	(KNOV)
H. Hofstede	(CNV)
drs. J.J. Schouten	(3 CLO's)
S. Veninga	(NCOV)
J.M. Werkhoven	(MHP)
drs. J.A. Dortland	(VNO)
J. Stekelenburg	(FNV)

Secretariaat

mr. H.P. Engel

mr. D. van de Kamp

drs. W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

LOONCOMMISSIE

Voorzitters

drs. J.A. Dortland	(VNO)
J. Stekelenburg	(FNV)

Leden

drs. J.W. Besteman	(FNV)
mr. J.W. van den Braak	(VNO)
drs. D.E. Cnossen	(NCW)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
drs. C. Inja	(FNV)
drs. P. Kroon	(CNV)
drs. H.J. Leemreize	(FNV)
mevr. drs. A.D.S.M. Nijs	(KNOV)
drs. R.N. van der Plank	(NCOV)
ir. H.M. Smets	(KNBTB)
Th. Swart	(CNV)
mr. J.W. Tieleman	(NCW)
ir. B.J. van der Toom	(KNLC)
J.W. Verdonk	(MHP)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)
drs. T.H.H. van Vuren	(NCBTB)

Dienst Collectieve Arbeidsvoorwaarden

mr. G.G.A. den Dulk
D. de Boer
mr. W.J. Schmale

Secretariaat

mr. H.P. Engel
mr. D. van de Kamp
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP ALGEMEEN VERBINDENDVERKLARING

Voorzitter

mr. J.W. van den Braak (VNO)

Leden

drs. C.L. Deelder (NCW)

drs. C.C.H.J. Driessen (FNV)

drs. P. Kroon (CNV)

drs. R.N. van der Plank (NCOV)

J.W. Verdonk (MHP)

drs. L.B.E. Vonk (KNOV)

Dienst Collectieve Arbeidsvoorwaarden

D. de Boer

Secretariaat

mr. D. van de Kamp

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP DEELTIJDARBEID

Voorzitter

mr. J.W. van den Braak (VNO)

Leden

mevr. mr. W.H. Buikema	(VNO)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
mevr. E. Hoogerhuis	(FNV)
drs. C. Inja	(FNV)
drs. P. Kroon	(CNV)
mevr. drs. A.D.S.M. Nijs	(KNOV/NCOV)
ir. H.M. Smets	(3 CLO's)
J.W. Verdonk	(MHP)

Ministeriële vertegenwoordiger

drs. L.P.J. Bodelier (SZW)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp

mevr. D.M.J. Kroes-Ligthart (notuliste)

WERKGROEP FLEXIBELE ARBEIDSRELATIES

Voorzitter

W.W. Muller	(MHP)

Leden

mr. J.C.M.G. Bloemarts	(FNV)
mr. A.G. Blok	(KNOV)
mevr. mr. D.E. de Bruin	(CNV)
mevr. mr. W.H. Buikema	(VNO)
mevr. E. Hoogerhuis	(FNV)
drs. H.J. Leemreize	(FNV)
mevr. mr. C. de Meester	(VNO)
mr. P.A.M. van der Velden	(NCW)
mr. L. Verheij	(NCOV)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)
drs. T.H.H. van Vuren	(3 CLO's)

Ministeriëel vertegenwoordiger

mr. H.J. van Dalen	(SZW)

Waarnemer

mevr. M. van den Brandeler	(SER)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp
mr. H.P. Engel
mevr. D.M.J. Kroes-Ligthart (notuliste)

WERKGROEP GEFACILIEERDE BEDRIJFSSPAARREGELINGE

Voorzitter

J.J.J. Grobbée (FNV)

Leden

mevr. mr. W.H. Buikema (VNO)
drs. J.W.J. Gratama (VNO)
drs. P. Kroon (CNV)
drs. P.M.H.G. Prevoo (FNV)
mr. A.P.M.G. Schoenmaeckers (NCW)
J.W. Verdonk (MHP)

Secretariaat

drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP HERVERDELING VAN ARBEID

Voorzitters

drs. J.A. Dortland	(VNO)
J. Stekelenburg	(FNV)

Leden

mr. J.W. van den Braak	(VNO)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
P. Hazenbosch	(CNV)
drs. C. Inja	(FNV)
drs. P. Kroon	(CNV)
mevr. drs. A.D.S.M. Nijs	(KNOV)
drs. R.N. van der Plank	(NCOV)
J.W. Verdonk	(MHP)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)
drs. T.H.H. van Vuren	(3 CLO's)

Secretariaat

mr. H.P. Engel
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP MINIMUMJEUGDLOON

Voorzitter

vacature	(FNV)

Leden

mr. J.W. van den Braak	(VNO)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
drs. P. Kroon	(CNV)
drs. R.N. van der Plank	(NCOV)
J.W. Verdonk	(MHP)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)

Dienst Collectieve Arbeidsvoorwaarden

vacature

Secretariaat

drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP OPENBAARHEID INKOMENS

Voorzitter

mr. J.W. van den Braak (VNO)

Leden

drs. C.L. Deelder	(NCW)
drs. P. Kroon	(CNV)
drs. H.J. Leemreize	(FNV)
J.W. Verdonk	(MHP)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP PREMIEDIFFERENTIATIE

Voorzitter

drs. C.C.H.J. Driessen (FNV)

Leden

mr. J.W. van den Braak (VNO)
drs. C.L. Deelder (NCW)
drs. P. Kroon (CNV)
J.W. Verdonk (MHP)
drs. L.B.E. Vonk (KNOV)

Secretariaat

drs W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP VERVROEGDE UITTREDING

Voorzitters

drs. H.J. Leemreize	(FNV)
F.W.M. Vloemans	(VNO)

Leden

drs. J.W. Besteman	(FNV)
mr. J.W. van den Braak	(VNO)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
drs. M. Kastelein	(CNV)
drs. P. Kroon	(CNV)
ir. B.J. van der Toom	(3 CLO's)
J.W. Verdonk	(MHP)
mr. L. Verheij	(NCOV)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)

Dienst Collectieve Arbeidsvoorwaarden

D. de Boer

Secretariaat

drs W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE BUITENLANDSE WERKNEMERS

Voorzitter

drs. J.A.P. Grevers	(VNO)

Leden

mevr. drs. K.Y.I.J. Adelmund	(FNV)
T. Demirhan	(CNV)
mevr. I. Ketelaar	(FNV)
K. van der Meer	(CNV)
mr. S.J.L. Nieuwsma	(NCW)
drs. P.W.M. Nobelen	(VNO)
mevr. drs. A.D.S.M. Nijs	(KNOV)
W.J.C. van der Pol	(MHP)
mr. H.W.M.A. Staal	(FNV)
drs. T.H.H. van Vuren	(NCBTB)
A.A. Westerlaken	(CNV)
C.E.G. Zuidgeest	(KNBTB)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE FISCALE AANGELEGENHEDEN

(ten behoeve van de advisering over de voorstellen van de Commissie-Oort)

Voorzitters

mr. J.W. van den Braak	(VNO)
J.J.J. Grobbée	(FNV)

Leden

drs. B.W.A. Bongers	(KNOV)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
mr. T.W. Duijst	(CNV)
W. de Graaff	(NCOV)
mevr. mr. J. Kamp	(VNO)
mr. F.M.G. Koenen	(MHP)
drs. P. Kroon	(CNV)
mr. drs. W.F. Mulder	(NCW)
drs. P.W.M. Nobelen	(VNO)
drs. R.N. van der Plank	(NCOV)
ir. H.M. Smets	(KNBTB)
mevr. mr. Th.M. Snelders	(VNO)
J.W. Verdonk	(MHP)
drs. G. Verheij	(NCW)
F.W.M. Vloemans	(VNO)
J.H. Zwarts	(KNOV)

Secretariaat

drs. T.J.H.M. Berben
drs. H.G. Fijn van Draat
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP BRUTERINGSMETHODIEK

Voorzitter

mr. J.W. van den Braak (VNO)

Leden

drs. B.W.A. Bongers	(KNOV)
mr. J.A.A. van der Bijl	(VNO)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. P. Kroon	(CNV)
J.W. Verdonk	(MHP)

Secretariaat

drs. Th.J.H.M. Berben
drs. H.G. Fijn van Draat
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP PENSIOENEFFECTEN

Voorzitter

drs. C.C.H.J. Driessen (FNV)

Leden

drs. M. Kastelein (CNV)
drs. G. Verheij (NCW)
F.W.M. Vloemans (VNO)

Secretariaat

drs. Th.J.H.M. Berben
drs. H.G. Fijn van Draat
drs. W.J. Kroes

COMMISSIE PENSIOENEN

Voorzitters

F.W.M. Vloemans	(VNO)
H. Muller	(FNV)

Leden

drs. T.C. Braakman	(VNO)
drs. D.E. Cnossen	(NCW)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
S.J. Jonker	(VNO)
drs. M. Kastelein	(CNV)
M.A. Kwakman	(FNV)
A.J. Molendijk	(CNV)
mr. F. Roos	(VNO)
drs. A.W. Slootweg	(VNO)
ir. H.M. Smets	(KNBTB)
J.N.J. Straathof	(NCOV)
jhr.mr. G.O.J. van Tets	(VNO)
ir. B.J. van der Toom	(KNLC)
drs. G. Verheij	(NCW)
J.M. Werkhoven	(MHP)
mr. W.A. van Zelst	(VNO)
J.H. Zwarts	(KNOV)

Ministeriële vertegenwoordigers

drs. F. de Hullu	(SZW)
mr. R.A.C.M. Langemeijer	(SZW)
J.H. Mulder	(SZW)

Waarnemer

drs. H.C.M. Dekkers	(SER)

Secretariaat

mr. H.P. Engel
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP FVP

Voorzitter

F.W.M. Vloemans (VNO)

Leden

drs. C.C.H.J. Driessen (FNV)

drs. P.M. de Jong (MHP)

drs. M. Kastelein (CNV)

drs. A.W. Slootweg (VNO)

drs. G. Verheij (NCW)

Ministeriële vertegenwoordigers

mr. R.A.C.M. Langemeijer (SZW)

R. Kieft (SZW)

Vertegenwoordigers Sociale Verzekeringsbank

vacature

mr. drs. H.E. Trouw

Secretariaat

drs. W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE SOCIAAL BELEID

Voorzitter

drs. R.P. Haveman (VNO)

Leden

mevr. drs. K.Y.I.J. Adelmund (FNV)

mevr. mr. D.E. de Bruin (CNV)

mr. A.M. Huntjens (VNO)

mr. N.J.J. van Kesteren (NCW)

drs. P.H.A. Klep (NCW)

mr. J.L. Pagano Mirani (KNOV)

drs. R.N. van der Plank (NCOV)

W.J.C. van der Pol (MHP)

mevr. drs. Ch.E. Roozemond (FNV)

drs. H.P.W. Schmitz (FNV)

mr. H.W.M.A. Staal (FNV)

A.A. Westerlaken (CNV)

drs. A. Woltmeijer (CNV)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE SOCIALE VERZEKERING

Voorzitters

mr. H. van Brussel	(VNO)
H. Muller	(FNV)

Leden

drs. D.E. Cnossen	(NCW)
mevr. mr. V. Domela Nieuwenhuis	(FNV)
drs. C.C.H.J. Driessen	(FNV)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. M. Hulsegge	(CNV)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
drs. M. Kastelein	(CNV)
mr. drs. H.K. Klamer	(NCW)
vacature	(VNO)
A.J. Molendijk	(CNV)
mr. J.L. Pagano Mirani	(KNOV)
mevr. drs. Ch.E. Roozemond	(FNV)
ir. H.M. Smets	(KNBTB)
mevr. mr. Th.M. Snelders	(VNO)
ir. B.J. van der Toom	(KNLC)
drs. G. Verheij	(NCW)
mr. L. Verheij	(NCOV)
drs. T.H.H. van Vuren	(NCBTB)

Secretariaat

mr. H.P. Engel
mr. D. van de Kamp
drs. W.J. Kroes
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP GAK/GMD

Voorzitters

mr. H. van Brussel	(VNO)
H. Muller	(FNV)

Leden

mevr. drs. M.J.Ph.A. Clerx	(FNV)
drs. D.E. Cnossen	(NCW)
R. Degenhardt	(FNV)
A.E. Frencken	(CNV)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
drs. M. Kastelein	(CNV)
drs. A. van Ooyen	(VNO)
mr. J.L. Pagano Mirani	(KNOV)
A. Molendijk	(CNV)
D. Opmeer	(FNV)
mr. H.C. Rijksen	(VNO)
mr. J.J. van Vliet	(VNO)
drs. T.H.H. van Vuren	(NCBTB)
R. van Wijk	(VNO)

Waarnemers

drs. H.C.M. Dekkers	(SER)
mr. E.V. Knopper	(SER)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp
mevr C.M.F. Grim (notuliste)

SUBWERKGROEP GAK/GMD

Voorzitters

mr. H. van Brussel	(VNO)
H. Muller	(FNV)

Leden

drs. D.E. Cnossen	(NCW)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
drs. M. Kastelein	(CNV)
mr. J.L. Pagano Mirani	(KNOV)
mr. H.C. Rijksen	(VNO)

Waarnemers

drs. H.C.M. Dekkers	(SER)
mr. E.V. Knopper	(SER)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp

mevr C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP VOLKSGEZONDHEID

Voorzitter

drs. D.E. Cnossen	(NCW)

Leden

mevr. mr. V. Domela Nieuwenhuis	(FNV)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
mr.drs. H.K. Klamer	(NCW)
drs. A. van Ooyen	(VNO)
A. Molendijk	(CNV)
H. Muller	(FNV)
mr. J.L. Pagano Mirani	(KNOV)
mevr. drs. Ch.E. Roozemond	(FNV)
drs. T.H.H. van Vuren	(CBTB)

Waarnemer

drs. H.C.M. Dekkers	(SER)

Secretariaat

mr. H.P. Engel

drs. W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP ZIEKTEWET

Voorzitter

drs. M. Kastelein (CNV)

Leden

mr. H. van Brussel (VNO)

drs. D.E. Cnossen (NCW)

J.J.J. Grobbée (FNV)

Waarnemer

drs. H.C.M. Dekkers (SER)

Secretariaat

drs. W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP WAGW

Voorzitter

vacature

Leden

mevr. drs. M.J.Ph.A. Clerx	(FNV)
J.J.J. Grobbée	(FNV)
drs. M. Hulsegge	(CNV)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
drs. M. Kastelein	(CNV)
drs. H.K. Klamer	(NCW)
mr. J.L. Pagano Mirani	(KNOV)
mevr. mr. Th.M. Snelders	(VNO)
drs. T.H.H. van Vuren	(NCBTB)

Secretariaat

drs. W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

WERKGROEP BIJDRAGE FINANCIERING

Voorzitter

H. Muller	(FNV)

Leden

mr. H. van Brussel	(VNO)
drs. D.E. Cnossen	(NCW)
drs. P.M. de Jong	(MHP)
A.J. Molendijk	(CNV)
J.H. Zwarts	(KNOV)

Secretariaat

drs. W.J. Kroes

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE UITLENING ARBEIDSKRACHTEN

Voorzitter

mr. J.W. van den Braak (VNO)

Leden

mevr. drs. K.Y.I.J. Adelmund (FNV)

drs. C.L. Deelder (NCW)

mr. H. Nentjes (CNV)

mevr. drs. A.D.S.M. Nijs (KNOV)

W.J.C. van der Pol (MHP)

W. Ruggenberg (VNO)

H. Weggelaar (FNV)

Ministeriële vertegenwoordigers

R.C. Ambachtsheer (SZW)

mr. R.G. Fest (SZW)

Secretariaat

mr. H.P. Engel

mr. D. van de Kamp

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE VAKANTIESPREIDING

Voorzitter

Th. Swart	(CNV)

Leden

A.J.M. van den Biggelaar	(FNV)
mr. J.W. van den Braak	(VNO)
drs. C.L. Deelder	(NCW)
W.J.C. van der Pol	(MHP)
drs. T.H.H. van Vuren	(3 CLO's)

Ministeriële vertegenwoordiger

mr. H.W.A. Haeck	(SZW)

Secretariaat

mr. H.P. Engel

mr. D. van de Kamp

mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

COMMISSIE WERKTIJDEN

Voorzitter

mevr. mr. C. de Meester (VNO)

Leden

mr. J.C.M.G. Bloemarts	(FNV)
mevr. mr. W.H. Buikema	(VNO)
mr. N.J.J. van Kesteren	(NCW)
W.W. Muller	(MHP)
mr. H. Nentjes	(CNV)
mr. S.J.L. Nieuwsma	(NCW)
mr. J.L. Pagano Mirani	(KNOV)
mevr. drs. Ch.E. Roozemond	(FNV)
ir. H.M. Smets	(KNBTB)
drs. L. Stoutjesdijk	(FNV)
mr. L. Verheij	(NCOV)
drs. L.B.E. Vonk	(KNOV)
J.S. Vroon	(MHP)

Ministeriële vertegenwoordigers

mevr. drs. N. Kukler	(SZW)
mr. K.W. van Riet Paap	(SZW)
mevr. mr. I. Visser-Drost	(SZW)

Waarnemer

mr. S. van Dissel (SER)

Secretariaat

mr. D. van de Kamp
mevr. C.M.F. Grim (notuliste)

BESTUUR FONDS VOORHEFFING PENSIOENVERZEKERING

Leden		Plaatsvervangende leden
F.W.M. Vloemans	) voorzitters	mr. W.A. van Zelst
H. Muller	)	C.C.H.J. Driessen
S.J. van Eijkelenburg		J.H. Zwarts
J.J.J. Grobbée		E.F. Immikhuizen
A.J. Molendijk		drs. M. Kastelein
ir. H.M. Smets		drs. R.S.H. Mees
jhr.mr. G.O.J. van Tets		jhr.mr. P.J.F. van der Does de Willebois
J.M. Werkhoven		drs. P.M. de Jong

Ministeriële vertegenwoordigers

drs. A.C.L. Back	(SZW)
R. Kieft	(SZW)
mr. A. Steensma	(VROM)
drs. W.A. Haeser	(VROM)
dr. P.H.A.M. Verhagen	(Financiën)
drs. T.D. van der Pol	(Financiën)

Secretariaat

mr. H.P. Engel

drs. W.J. Kroes